

11. Regionalne ekonomske integracije i

12. Evropska unija

FPN, Međunarodni ekonomski odnosi

11. REGIONALNE EKONOMSKE INTEGRACIJE

- 1. Pojam, razvoj i motivi regionalnih integracija**
- 2. Faze regionalnih ekonomskih integracija**
- 3. Efekti regionalnih ekonomskih integracija**
- 4. CEFTA i zemlje Centrale i jugoistočne Evrope**
 - 4.1. Nastanak mreže bilateralnih trgovinskih sporazuma u regionu Jugoistočne Evrope**
 - 4.2. Jedinstveni sporazum o slobodnoj trgovini u regionu - „CEFTA 2006“**
 - 4.3. Struktura trgovinskih tokova CEFTA zemalja**
 - 4.4. CEFTA i Crna Gora – trgovinski tokovi**
 - 4.5. Predsjedavanje Crne Gore CEFTA 2006 (2009)**
 - 4.6. Budućnost CEFTA 2006 Sporazuma**
- 5. Sjevernoamerička zona slobodne trgovine (NAFTA)**
- 6. Evropska zona slobodne trgovine (EFTA)**
- 7. Integracije zemalja u razvoju**

9. REGIONALNE EKONOMSKE INTEGRACIJE

- Pojam, motivi, metodi, faze

- **RI predstavlja čvrsto i dugoročno povezivanje zemalja** u cilju ostvarivanja ekonomskih i političkih interesa, te iznalaženje puteva za efikasniju saradnju privrednih subjekata zemalja u integraciji
- Integracije vode do povezivanja, tržišta specijalizacije i podjele rada, zatim koordinacije ekonomskih politika
- RI- sastavni dio funkcionisanja svjetske privrede, sistema i mehanizma MEO
- RI – zajedničke ili koordinirane aktivnosti svih ili nekih zemalja datog regiona u ekonomskoj sferi, a takodje i na sektorskom nivou
- Metod integrisanja ostvaruje se snaženjem integracije po nivoima ek. Integracije (od preferencijala i FTA, prema CU₃ jačim ekonomskim integracijama)

- **Motivi** pokretači RI su **politički i ekonomski**, s tim da su jedni ili drugi u specifičnim slučajevima više ili manje izraženi. Do sada najrazvijenijim integracijama prethodili su politički motivi.
- Regionalne ekonomske integracije (regionalna tržišta) pojavile su se kao spona između nacionalnih i svjetskog tržišta u godinama poslije II svjetskog rata. Njihov broj stalno raste.
- U GATTu je registrovano više od **300 sporazuma o regionalnim integracijama sa pravom izuzeća od MFN klauzule**

- 1947, MIP SAD Maršal,obnova 16 zapadno-evropskih zemalja, 16 mlrd \$
- 1948. OECE-Organizacija za evropsku ekonomsku saradnju za lakšu implementaciju Maršalovog plana (1960.g. prerasta u OECD, do 2004.g. Oko 30-ak članica, čak i Japan, Kanada, SAD, Australija)
- 1951, Pariz: Francuska, Italija, SR Njemačka, Benelux Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik
- 1957. EEZ; 1960. EFTA
- 1949. SEV - Savjet za uzajamnu ekonomsku pomoć (do 1991), 60% trgovine ovih zemalja
- 1960 – raste ekonomska integracija ZUR
- 1993 – NAFTA (SAD,Kanada, Meksiko)...
- Najlakše se dolazi do integrisanja privrede zemalja sa približno **sličnom političkim sistemom, proizvodnom strukturom i podjednakim stepenom razvijenosti.**
- **Metod integracija:** tržišni, planski i kombinovani

Nivoi (faze) reg.ek. integracija

- **Preferencijalno područje** (niže carine, međusobni ustupci)
- **Zona slobodne trgovine** - Free Trade Area, FTA – zemlje članice zone djelimično ili potpuno ukidaju carinu u međusobnoj trgovini, prema trećima svako posebno, prema svojoj carinskoj tarifi
- **Carinska unija** = ukidanje carina + zajednička tarifa i spoljnotrgovinska politika prema trećima
- **Zajedničko tržište** = sve navedeno + neke zajedničke politike koje vode nadnacionalne institucije + mobilnost faktora proizvodnje (ne samo roba, već i usluga, rada, kapitala, kao i nauke i tehnologije)
- **Ekonomska unija** = sve navedeno + fiksni devizni kursevi + harmonizacija većeg broja politika
- **Ekonomska i monetarna unija** = sve navedeno + jedna valuta i jedna centralna banka + jedinstvena ekonomska politika u više oblasti
- **Potpuna integracija** (politička)

Faze integracija: sektorski pristup

- **I faza** – olakšice u trgovini, liberalizacija prometa roba
- **II faza** – liberalizacija i mobilnost faktora usluga, rada i kapitala, ujednačavanje cijena faktora; multilateralni način plaćanja i konvertibilnost valuta
- **III faza** – uskladjivanje fiskalne i monetarne politike, do koordinacije razvojnih politika u pravcu specijalizacije i podjele tržišta, do spoljne politike
- Paralelno idu integracije u **materijalnom smislu**:
prvo strateški sektori – energija, čelik, ugalj,
kasnije – poljoprivreda, transport, nauka, tehnologija, ekologija, neke preradivačke industrije; zajednički razvoj infrastrukturnih objekata, snaženje zajedničkih institucija

Efekti ekonomskih integracija

VINER (1950, SAD), efekti integracije, statički i dinamički

STATIČKI EFEKTI

- a) Efekti stvaranja novih tokova trgovine (**TRADE CRATING EFFECT**) – eliminišu se manje efikasni proizvođači unutar tržišta
 - b) Efekti skretanja, tj. efekti supstitucije dotadašnjih uvoznih roba, robama zemalja u inegraciji (**TRADE DIRECTING EFFECT**) – novi partneri unutar integracije dobijaju, gube stari partneri koji su ostali van integracije (supstitucija isporuka)
- **ostali statički efekti:**
 - Pozitivni efekti na proizvodnju i privrednu strukturu RI (rast proizvodnje, specijalizacija, ekonomija obima, bolji odnosi razmjene sa svijetom, rast efikasnosti, veći tehnološki progres
 - Jača pregovaračka snaga u WTO, smanjenje tr.trgovine
 - **Efekti na zemlje van integracije** – pojačana diskriminacija, sužavanje mogućnosti robne razmjene pojedinih zemalja, ⁸ ograničavanje pristupa tržištu

Dinamički efekti ekonomskih integracija

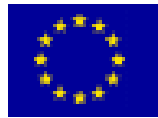
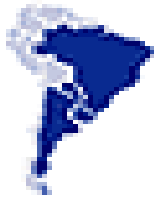
- Najveća dinamička korist koju donosi formiranje CU jeste **povećana konkurencija**,
- koja dovodi do **boljeg korišćenja ekonomskih resursa uključenih zemalja**, realokacija proizvodnje i trgovine, veća efikasnost i proizvodnja uopšte,
- **ekonomija obima**,
- podsticaj za investicije
- specijalizacija proizvodnje,
- poboljšani pristup inovacijama,
- jedinstvena spoljnotrgovinska politika i tarifa prema trećim zemljama

WORLD TRADE ORGANIZATION

Business must navigate the World Trade System, but...

MERCOSUR
Mercado Comunal del Sur

EUROPA

The European Union

free trade area of the
americas
Proposed

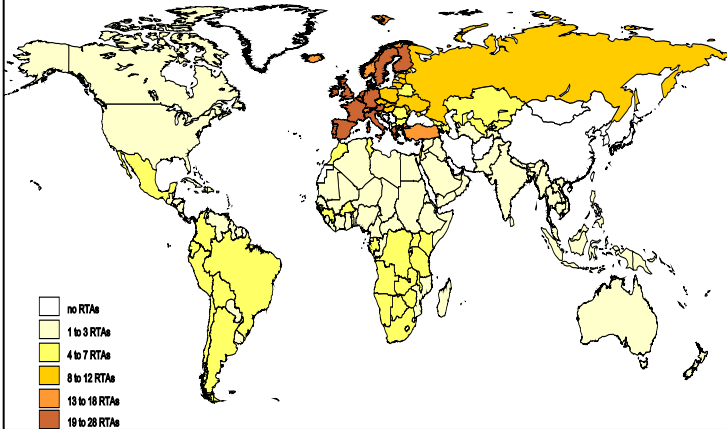
FTAA

Caribbean Basin Initiative

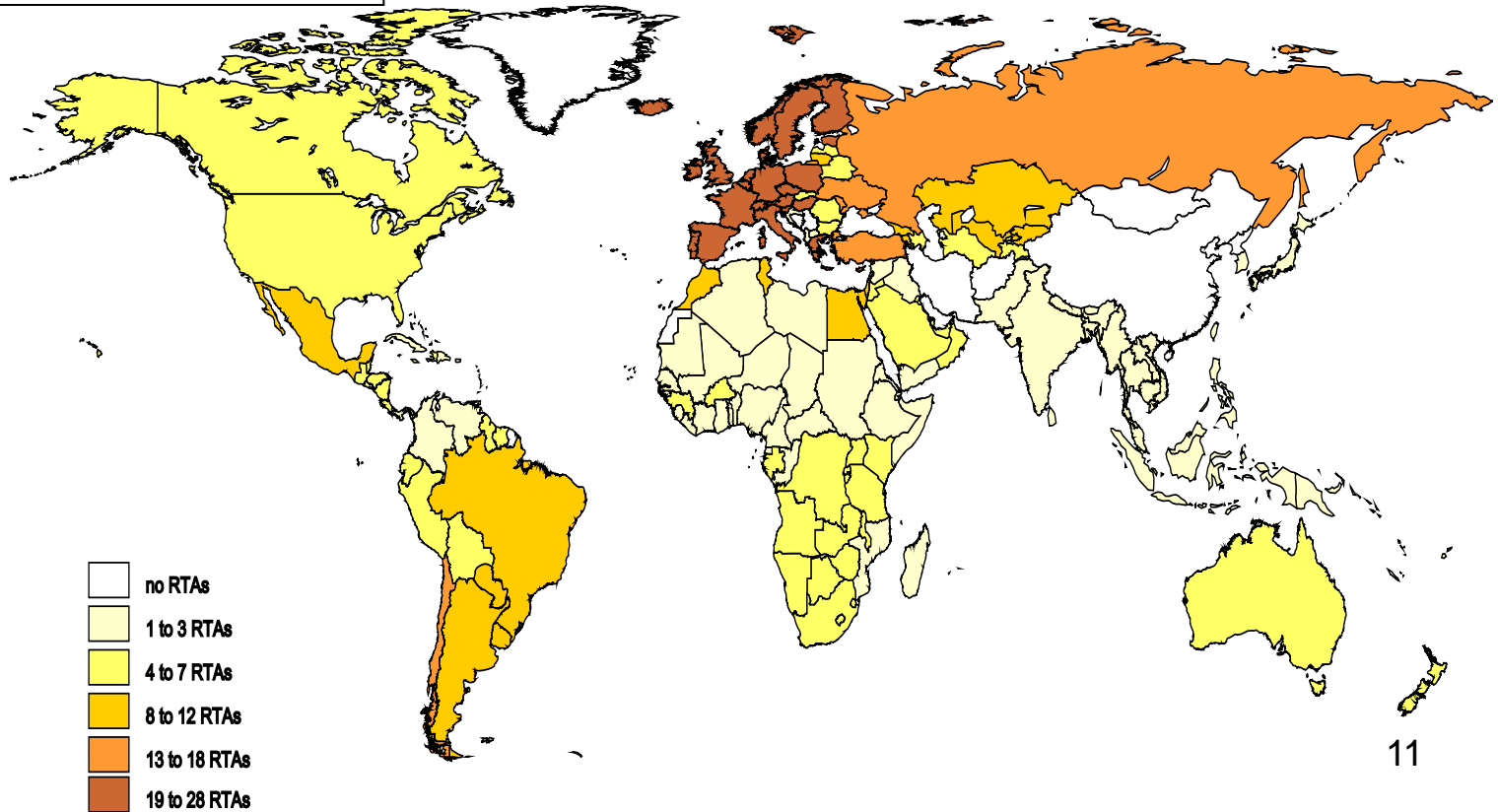
... Trade liberalisation should be gradual, via reality check, to the new bussiness opportunities !

Map/Carte/Mapa: 15
2000

Number of regional trade agreements In 2000 and in 2005 – raising trend

Map/Carte/Mapa: 16
2005

Regionalne ekonomske integracije: preko granica Evrope...

- **Evropska unija** /EU 28/
- **Carinska unija EU i Turske** (1995)
- **EFTA /1960-** Evropsko udruženje za slobodnu trgovinu
 - Danas samo: Island, Norveška, Švajcarska, Lihtenštajn/
- **Evropski ekonomski prostor** (1994)
- **CEFTA /1993** - SEE countries, nova CEFTA 2006 – BiH, Mak, Srbija, CG, Albanija, Moldavija, Kosovo* /
- EU zaključuje **FTA** i sa zemljama **Istočnog partnerstva** (parafiran FTA sa Gruzijom i Moldavijom novembra 2013, iznenada otkazano potpisivanje FTA sa Ukrajinom, koja je najavila pristupanje **Evroazijskoj CU** – Rusije, Bjelorusije i Kazahstana)

Sjeverna, centralna i južna amerika

- NAFTA /1994, SAD, Kanada, Meksiko – Sjevernoamerička zona slobodne trgovine/
- U Latinskoj Americi postoje sledeće integracije:
- **CAFTA**, Centralnoamerička zona slobodne trgovine (grupa San Hoze) osnovana 1960. godine. Njene članice su: Kostarika, El-Salvador, Gvatemala, Honduras i Nikaragva; Od tada do danas sklopljena su 43 različita sporazuma o međunarodnoj saradnji između ovih zemalja.
- **LATA-ALADI** (Rio grupa) osnovana je 1983. umesto latinoameričkog udruženja slobodne trgovine LAFTA. Članice su Argentina, Bolivija, Brazil, Ekvador, Čile, Kolumbija, Paragvaj, Peru, Urugvaj i Venecuela. Cilj joj je da se stvori zona slobodne trgovine zemalja cele Latinske Amerike;
- **MERCOSUR**, osnovan 1991. godine; članice su: Brazil, Argentina, Paragvaj, Urugvaj, a od 2006. godine i Venecuela. Ovo je druga po snazi integracija zemalja u razvoju (posle ASEANa), sa značajnim privrednim potencijalom i respektabilnim učesem u međunarodnoj trgovini, pogotovo Brazil, Argentina i Venecuela. Po modelu je carinska unija, sa izuzetkom šećera i automobila;
- **Andska grupa**, (ANCOM), osnovana u Peruu (Lima) 1969. godine; njene članice su: Bolivija, Kolumbija, Ekvador, Venecuela i Peru. To je zona slobodne trgovine sa zajedničkom tarifom za neke proizvode. Venecuela 2006. godine istupa iz integracije;
- **Udruženje karipskih država** (CARICOM) osnovano je 1995. od strane 25 latinoameričkih i karipskih zemalja sa ciljem liberalizacije spoljne trgovine i ukupne saradnje. Sedište je u Port of Spain (Trinidad i Tobago). Integracija je u početnoj fazi;

Regionalne integracije: Afrika

- **Istočnoafrička unija (EAC)**, osnovana 1969. godine; njene članice su: Kenija, Tanzanija i Uganda. Godine 1977. ova unija se raspada, da bi ponovo bila osnovana u maju 1994. godine;
- **Zapadnoafrička ekonomska zajednica (ECOWAS)**, formirana ugovorom u Abidžanu (Obala Slonovače) 1966. godine; njene članice su: Obala Slonovače, Senegal, Mali, Mauritanija, Niger, Gornja Volta, Benin, Burkina Faso, Zapad-nortska Ostrva, Gambija, Gana, Gvineja, Gvineja Bisao, Liberija, Nigerija, Sie-ra Leone i Togo;
- **Centralnoafrička carinska i ekonomska unija (UDAEC)**, osnovana je 1964. godine, a sporazum stupio na snagu 1.11966. godine; njene članice su: Kamerun, Centralnoafrička Republika, Čad, Kongo, Ekvatorijalna Gvineja i Gabon;

Ek. integracije Azije, Pacifika...

- **APEC zemlje** - zemlje Azije i Pacifika, ek. kooperacija 21 zemlje koje promovišu FTA i ekonomsku saradnju, osnovana 1989. (12), danas okuplja 21 zemlju (the most economically dynamic region in the world. APEC member economies together account for: 40% of world population (2.7 billion people); 44% of global trade (\$16.8 trillion) and 53% of world real GDP in PPP terms(\$35.8 trillion). By June 2011, 48 FTAs had been signed between APEC members; there are currently 42 FTAs in force between APEC member economies; APEC's work under its three main pillars of activity, Trade and Investment Liberalisation, Business Facilitation and Economic and Technical Cooperation; MS (24): Australija, Brunei, Kanada, Čile, **Kina**, Hong Kong, Indonezija, **Japan**, Republika Koreja, Malezija, Meksiko, Novi Zeland, Papua Nova Gvineja, Peru, Filipini, **Rusija**, Singapur, Tajland, Kineski Tajpei, Tajland, **SAD** i Vijetnam
- **Put ka međukontinentalnim ekonomskim integracijama...?**
- **Udruženje zemalja jugoistočne Azije (ASEAN)**, kao zona slobodne trgovine i kooperacije, osnovano 1976. godine u Bankoku. Da bi se mogle primeniti carinske povlastice (carina ispod 5%), proizvod mora biti doraden u nekoj od zemalja članica najmanje 30%. Njegove članice su: Indonezija, Malezija, Singapur, Filipini, Brunei, Tajland, Vijetnam, Kambodža, Laos i Mijanmar. Udruženje deset zemalja ASEANa potpisalo je 29. Novembra 2004. sporazum o saradnji sa Kinom

EU – tri nivoa trgovinske integracije sa zemljama ZB

- 1. BILATERALNI** – zaključivanje SSP i otvaranje tržišta
- 2. MULTILATERALNI** – partnerstvo u procesu pristupanja WTO
- 3. REGIONALNI** – podrška jačanju i punoj implementaciji CEFTA sporazuma (regionalni sporazum o slobodnoj trgovini), jačanje trgovinskih tokova i evropske ekonomske integracije

CEFTA

- CEFTA se često definiše kao:
 - “vježbanje i trening” za ulazak u EU,
 - priprema i čekaonica za EU članstvo,
 - pripremni korak ili lobiranje prema EU

- **CEFTA 2006 je:**

- a) CEFTA kreira povoljan BIZNIS AMBIJENT koji je priprema regionalnih firmi za konkurenciju koja vlada na jedinstvenom tržištu
- b) CEFTA je INSTRUMENT PRISTUPANJA UNIJI i priprema za konkurenciju koja je prisutna na jedinstvenom tržištu
- c) CEFTA igra i dodatnu ulogu, a to je – instrument regionalne saradnje

- PORED LIBERALIZACIJE TRGOVINE ROBOM, **NOVE TRGOVINSKE TEME ZA DALJI RAZVOJ CEFTA SPORAZUMA SU:**

1. **USLUGE: a progressive liberalisation and mutual opening of the services market.**
2. **PODSTICANJE INVESTICIJA: ensuring stable and equitable treatment of investors and complementing the trade liberalisation gains with investment opportunities.**
3. **VLADINE JAVNE NABAVKE: a progressive and effective opening of the governments' procurement markets**
4. **ZAŠTITA PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE: ensure adequate and effective protection of intellectual property in accordance with international standards, in particular with TRIPS.**

- **CEFTA je dobar, veoma korisan i ambiciozan instrument trgovinske integracije**
- **CEFTA ima budućnost, stoga je sporazum neophodno u potpunosti implementirati i nastaviti dalje sa njegovim razvojem**

SSP i CEFTA

- **SSP reguliše liberalizaciju trgovine robom sa ciljem razvoja zone slobodne trgovine; proces kreiranja FTA je postepen i asimetričan, uz poštovanje pune liberalizacije uvoza sa EU tržišta i postepen u vezi sa liberalizacijom uvoza u Crnu Goru i u PSP zemlje (zemlje procesa stabilizacije i pridruživanja)**
- **SSP je glavni instrument pretpristupanja. Iako nije striktno navedeno u SSP, njegov cilj je članstvo u Uniji (za zemlju potpisnicu).**
- ▶ **CEFTA je sporazum o slobodnoj trgovini zaključen između zemalja Jugoistočne Evrope (Bosna i Hercegovina, Srbija, UNMIK osovo, Hrvatska, Crna Gora, Albanija, Makedonija i Moldavija). CEFTA 2006 je prilikom osnivanja pokrivala tržište od oko 30 miliona ljudi.**
- **U tom kontekstu, možemo definisati CEFTA sporazum kao svojevrsni pred-pristupni instrument sa ciljem bolje ekonomske saradnje i pristupanja Uniji cijelog regiona**
- **Zemlje kandidati i potencijalni kandidati za članstvo ispunjavaju veliki dio obaveza u trgovini i povezanim temama kroz sprovođenje CEFTA sporazuma**

12. EU KAO REGIONALNA EKONOMSKA INTEGRACIJA

1. Integracija u evropske i evroatlanske strukture kao strateški spoljnopolitički prioritet
2. Motivi integracija
3. Hronologija evropskih integracija
 - 3.1. Evropske zajednice
 - 3.2. Talasi proširenja
 - 3.3. Lisabonski ugovor
 - 3.4. Jedinostveni institucionalni okvir EU
4. Približavanje zajedničkih politika u okviru EEZ/EZ/EU

1. **28 država (24 jezika), 7% svjetske populacije**
2. **Međuvladina MO sa elementima federalnog uređenja (nacionacionalna organizacija *sui generis*)**
3. **Vodeća svjetska ekonomija – preko 25% svjetskog BDP**
4. **Najveći svjetski izvoznik roba i usluga – najveći svjetski trgovac**
5. **Najveći davalac međunarodne razvojne i humanitarne pomoći – preko 55% ukupne pomoći koju daje svijet**

Nastanak i razvoj EU

- 18.4.1951. – Evropska zajednica za ugalj i čelik (1.7.1952.)
- 25.3.1957. – EEZ i Euroatom (14.1.1958)
- 17/28.2.1986 – Jedinštveni evropski akt (1.7.1987)
- 7.2.1992. – Mاستriht – Ugovor o EU (1993)
- 2.10. 1997. – Amsterdam (1.5.1999)
- 26.2.2001. – Nica (2003)
- 12.2009. – Lisabon (1.12.2009), UEU i UFEU

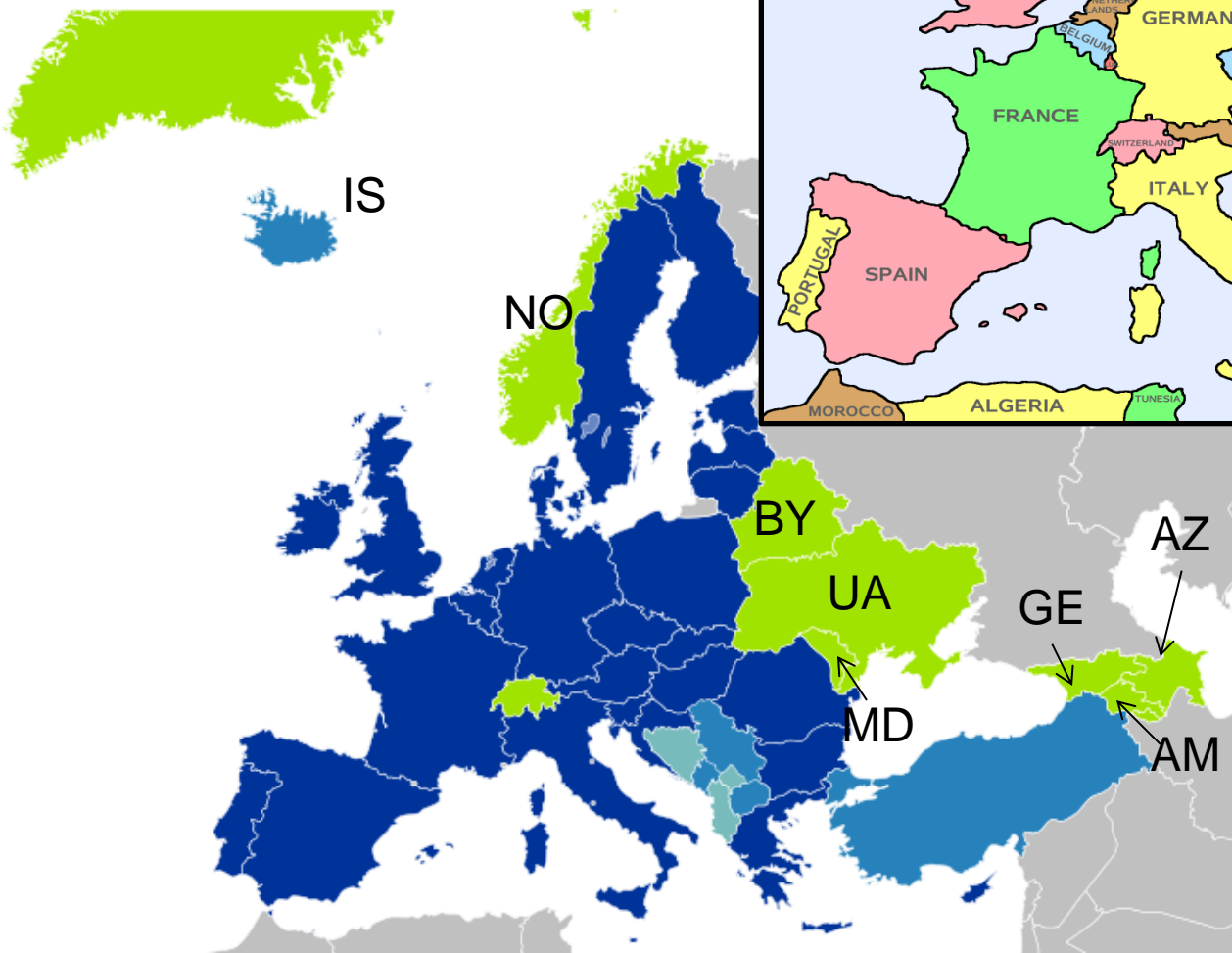
HRONOLOGIJA EVROPSKIH INTEGRACIJA I TALASI PROŠIRENJA

1948.	1951/52.	1957/58.	1965/67.	1986/87.	1992/93	1997/99.	2001/03.	2007/ 09.	
BRISEL	PARIZ	RIM	BRISEL	Jedinstveni evropski akt	MASTRIHT (osnovana EU)	AMSTERDAM	NICA	LISABON	
Euratom – Evropska agencija za atomsku energiju									
ECSC ili EZUČ - Evropska zajednica za ugalj i čelik (1952-2002.)									
		European Economic Community, EEC Evropska ekonomska zajednica (EEZ)		STUBOVI	I European Community (EC) Evropska zajednica (EZ)		European Union (EU)		
					II Pravosuđe i unutrašnji poslovi	Policijska i pravosudna saradnja u kriminalnim stvarima		Evropska unija	
		Evropska politička saradnja			III Zajednička spoljna i bezbjednosna politika (CFSP / ZSBP)				
1948 - Western European Union (WEU), Zapadnoevropska unija (ZEU)									
1949 – NATO (Evroatlantske integracije) - jačanje sistema kolektivne bezbjednosti - 28 članica, od čega 22 iz EU									
US, CA, EU 22, AL, IS, NO, TR									
DRŽAVE OSNIVAČI I TALASI PROŠIRENJA	FR, DE, IT, BE, LU, NL		DK, GB, IE	EL	ES, PT	AT, SE, FI	CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK / BG, RP	HR	
	šest država osnivača (1952/1958)		prvo proširenje, 1973	Drugo proširenje, 1981	III proširenje, 1986	IV proširenje, 1995	V proširenje (2004 / 2007)	VI proširenje 2013	

Political Map of Europe

YourEuropeMap.com
is sponsored by
pocket-talk.org
Your Free Travel Dictionary!

- Current members
- Candidate countries
- Potential candidate countries
- Membership possible ... (?)

Reformski ugovor se sastoji iz niza amandmana na prethodne sporazume koji konstituišu EU, a to su:

- **1. Ugovor o Evropskoj uniji (UEU)**– poznatiji kao Mاستrihtski ugovor (1992); izmjene i dopune se odnose na institucije, unaprijedjenje saradnje, spoljnu i bezbjedonosnu politiku i odbrambenu politiku.
- **2. Ugovor o osnivanju Evropske zajednice –** Rimski ugovori (1957); izmjenama i dopunama se detaljno definišu nadležnosti i oblasti djelovanja Evropske unije; on postaje "**Ugovor o funkcionisanju EU**" (UFEU).

Čl. 2 Ugovora o EU

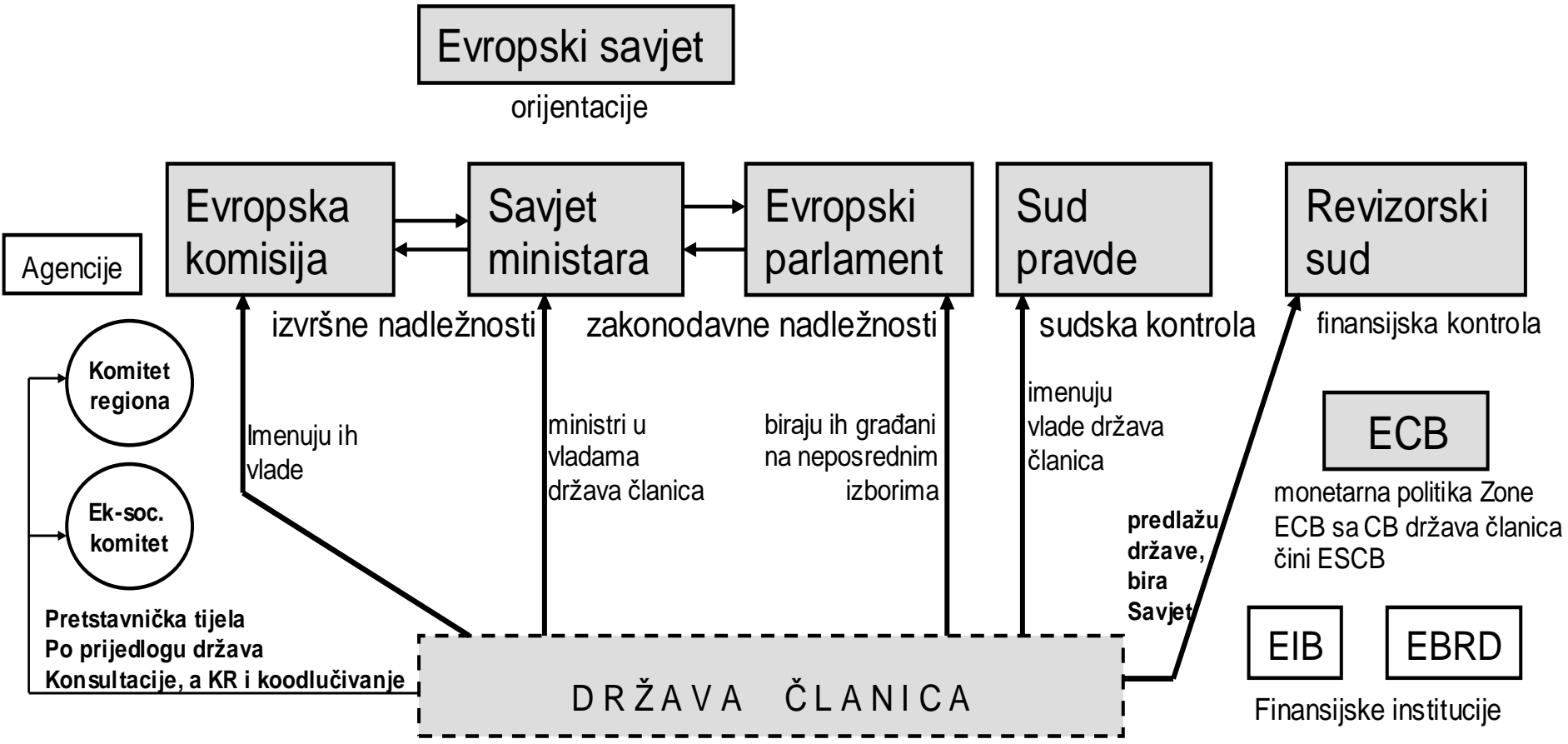
- Unija je zasnovana na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokratije, jednakosti, pravne države, kao i na poštovanju prava čovjeka, uključujući i prava lica koja pripadaju nacionalnim manjinama.
- Ove vrijednosti su zajedničke svim državama članicama u društvu koje karakterišu pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost između žena i muškaraca.

Principi na kojima se temelji EU

- **Princip legaliteta** znači da je EU zajednica koja se zasniva na pravu, te da zajednički ekonomski i socijalni život naroda država članica nije rukovođen prijetnjom sile, već pravom Unije. i to je osnova institucionalnog sistema. Ovaj princip uključuje i pravo svih zainteresovanih strana, bilo institucija EU, država članica ili pojedinaca, da se pred Sudom pravde ispita bilo koji akt.
- **Princip autonomije komunitarnog pravnog poretka** znači da će se komunitarno pravo (evropski propisi) primjenjivati jednako u cijeloj Uniji.
- **Princip supremacije** znači da u slučaju kolizije (sukoba) odredaba prava EU i odredaba nacionalnog prava, prvenstvo primjene imaju odredbe prava EU. pravo EU superiorno je čak i u odnosu na odredbe nacionalnih ustava.
- **Princip supsidijarnosti** znači da u izvršenju svojih nadležnosti, Unija može djelovati samo ako se ciljevi predloženih aktivnosti ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti mjerama država članica, bilo na centralnom ili regionalnom nivou.
- **Princip proporcionalnosti** zahtijeva da preduzeta mjera ili sredstvo koje koristi Unija mora biti proporcionalno cilju koji se želi postići, odnosno da svaka aktivnost Unije neće ići izvan onoga što je potrebno da se postignu ciljevi utvrđeni Ugovorom
- **Princip solidarnosti** ogleda se u činjenici da države članice moraju raditi zajedno da bi proširile i razvijale svoju uzajamnu političku solidarnost, kao i da se suzdrže od svake aktivnosti koja je suprotna interesima Unije, ili bi mogla naškoditi njenoj efikasnosti.

Institucionalni okvir

1. **Evropski parlament**
 2. **Evropski savjet**
 3. **Savjet (ministara)**
 4. **Evropska komisija**
 5. **Sud pravde EU**
 6. **ECB**
 7. **Revizorski sud**
- **Ekonomski i socijalni komitet, kao i Komitet regiona, pomažu EP, Savjetu i EK kroz konsultativnu ulogu**

KOJI SU PRINCIPI RASPODJELE NADLEŽNOSTI

Raspodjela nadležnosti između Evropske unije i država članica se vrši na sljedeći način:

- Uniji su povjerene nadležnosti koje su na nju prenijete Lisabonskim ugovorom od strane država članica;
- Sve ostale nadležnosti i dalje ostaju u domenu same države članice
- "**Princip prenijetih nadležnosti**" garantuje da Unija **ne može** proširiti svoje nadležnosti na teret neke države, a da prije toga ne dobije saglasnost države koja je u pitanju.
- Potrebno je napomenuti da Lisabonski ugovor uvodi **moćnost vraćanja nadležnosti na države članice**

KOJE VRSTE NADLEŽNOSTI?

VRSTE NADLEŽNOSTI	POLITIKE NA KOJE SE ODOSE
ISKLUČIVA NADLEŽNOST EU (EU kao nadnacionalna organizacija <i>sui generis</i>)	carinska unija, konkurencija, monetarna politika (euro), morski biološki resursi (dio ribolovne politike) i trgovina, uz mogućnost zaključivanja nekih međunarodnih ugovora
PODIJELJENA NADLEŽNOST	unutrašnje tržište, socijalna politika, kohezija, poljoprivreda i ribolov, životna sredina, zaštita potrošača, saobraćaj, transevropske mreže, energija, sloboda, pravda i bezbjednost, kao i opšti okvir zdravstvene politike
UNIJA I ČLANICE	ovdje države članice mogu dodati svoje politike politikama Unije; tu spadaju: istraživanje i tehnološki razvoj, kosmos i humanitarna pomoć
ISKLUČIVE NADLEŽNOSTI DRŽAVA, EU SAMO KROZ DOPUNSKE POLITIKE	ovdje se na nacionalne politike, koje čine osnovu, Unija može nadovezati svojim politikama (zaštita zdravlja, industrija, turizam, obrazovanje i profesionalna obuka, građanska zaštita i administrativna saradnja

Zajedničke politike

- **CU** (do 1968. godine – ukidanje carina)
- **Zajednička trgovinska politika**
- **Politika zaštite konkurencije** (uključujući državnu pomoć)
- **Osnovi zajedničke poljoprivredne politike**
- (konačno utvrđena tek 1962. , a kao model finansiranja 1970)
- **Budžet EU** (od 70-ih tzv. sopstveni prihodi; od 1975. godine – Revizorski sud)
- **Regionalna politika** – ciljevi EST kohezije (ESF od 1958, EIB, Evropski fond za upravljanje u poljoprivredi, 1965, ozbiljnije od 1975. godine)

JAČANJE ZAJEDNIČKIH POLITIKA I INSTITUCIJA

Pored značajnih rezultata kao što su formiranje carinske unije, zajedničke carinske tarife i osnova zajedničke spoljno - trgovinske politike, **objedinjavanje upravljačkih mehanizama izvršeno je (ili značajno modificirano) u sljedećim oblastima:**

- javne investicije i subvencioniranje preduzeća,
- posredni porezi,
- kreditiranje preduzeća,
- kratkoročna politika javnih rashoda,
- devizna ograničenja, prilagođavanja deviznih kurseva,
- kontrola cijena nadnica i plata, uređivanje uslova rada,
- trgovinski sporazumi sa zemljama članicama i nečlanicama,
- trgovinsko zakonodavstvo i pravila konkurencije,
- tehnički standardi i propisi,
- imigracione kontrole itd.
- **Ekonomске slobode** (robe, ljudi, kapital, usluge, znanje)

- U ovim oblastima velika ovlašćenja su preuzeli **nadnacionalni organi i specijalizovane institucije**, koje obezbjeđuju izvršavanje **zajedničke razvojne politike**, donošenjem nadnacionalnih propisa sa zakonskom snagom ili direktivama koje treba da se ugrade u nacionalna zakonodavstva

NIVOI EKONOMSKE INTEGRACIJE

SNAŽENJE ZAJEDNIČKIH POLITIKA

- Evropska unija

- Zona slobodne trgovine
- Carinska unija (1958-68)
- Zajedničko tržište
- Ekonomska i monetarna unija
- Ekonomska i politička unija

1. CARINSKA UNIJA
2. CAP (zajednička poljoprivredna politika)
3. ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE
4. SPOLJNA TRGOVINA
5. PORESKA HARMONIZACIJA
6. REGIONALNA POLITIKA
7. BUDŽET EU
8. POLITIKA KONKURENCIJE
9. INDUSTRIJA
10. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
11. RIBOLOV
12. ENERGETIKA
13. SAOBRAĆAJ
14. SOCIJALNA POLITIKA
15. BIOTEHNOLOGIJA
16. PRAVDA I UNUTRAŠNJI POSLOVI
17. SPOLJNA I POLITIKA BEZBJEDNOSTI

Fakultet političkih nauka

Međunarodni ekonomski odnosi – III dio

12. EU, ZAPADNI BALKAN I CRNA GORA

13. EVROPSKA UNIJA I ZEMLJE ZAPADNOG BALKANA

13.1. Kriterijumi pristupanja

13.2. Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP)

13.3. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

13.4. Novi okvir politike proširenja EU

13.5. Evropska perspektiva zemalja ZB: stabilizacija regiona kroz proces pridruživanja, a kasnije pristupanja Uniji

14. EVROPSKA UNIJA I CRNA GORA

14.1. Faze procesa evropskih integracija

14.2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i Crne Gore

14.2.1. Priprema za pregovore: pregovarački tim i pregovaračka platforma

14.2.2. Tok pregovora

14.2.3. Koncesije i kvote

14.2.4. Model »5+5«

14.2.5. Mehanizam praćenja sprovođenja SSP

14.3. Kandidatura

14.4. Početak pristupnih pregovora

14.5. Status pregovora i sljedeće faze

POLITIČKI (Kopenhagen, 1993) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Demokratija i vladavina prava ▪ Ljudska prava ▪ Manjine 	EKONOMSKI (Kopenhagen, 1993) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Efikasna tržišna ekonomija ▪ Sposobnost suočavanja s pritiscima konkurencije koja dolazi sa EU tržišta 	PRAVNI (Kopenhagen, 1993) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sposobnost preuzimanja obaveza članstva 	ADMINISTRATIVNI (Madrid, 1995.) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prilagođavanje administrativnih struktura
--	--	---	---

REGION ZB (1997, 2006)

- Saradnja s MKSJ (ICTY)
- Povratak izbjeglica
- Zaštita manjina
- Sloboda medija
- Reforma pravosuđa
- Regionalna saradnja i razvoj dobrosusjedskih odnosa
- Kondicionalnost, konsolidacija, komunikacija,

“ENLARGEMENT +”

- Fokus na političke kriterijume, posebno nezavisnost pravosuđa, borbu protiv korupcije i org. Kriminala (RO, BG)
- Integracioni kapacitet Unije
- Apsorpcioni kapacitet zemlje kandidata da usvoji Acquis, pravila i standarde
- Kredibilitet procesa
- Početak pregovora sa poglavljima 23 & 24
- Mjelijivi rezultati sprovođenja

1. FUNKCIONALNA (EFIKASNA) TRŽIŠNA EKONOMIJA:

- ravnoteža između ponude i tražnje uspostavljena kroz slobodnu tržišnu utakmicu različitih aktera; liberalizacija cijena i trgovine;
- ukidanje svih značajnijih barijera pristupu tržištu (kod osnivanja novih firmi) i izlasku sa istog (stečajni postupak);
- pravni sistem u svim oblastima privrednog života, uključujući i zaštitu prava intelektualne svojine, treba da bude uspostavljen, u skladu sa EU standardima;
- treba da budu uspostavljene i adekvatne institucije koje će pratiti njihovo sprovođenje i komunicirati sa odgovarajućim insitucijama EU i institucijama drugih država članica Unije u svim oblastima ekonomske saradnje;
- puna primjena i poštovanje propisa i ugovora u privredi;
- zaštita vlasničkih prava i ukidanje biznis barijera koje onemogućavaju postojanje osnovnih tržišnih sloboda i slobodan protok svih faktora;
- uspostavljanje makroekonomske stabilnosti, kontrola inflacije, održive javne finansije i ravnoteža platnog bilansa;
- postojanje širokog kosenzusa o osnovama ekonomske politike i dobrog upravljanja; izgradnja finansijskog sektora na nivou da kanališe štednju prema produktivnim investicijama.

2. KAPACITET ZA SUOČAVANJE SA KONKURENTSKIM PRITISKOM I TRŽIŠNIM SNAGAMA KOJE DOLAZE SA VELIKOG EU TRŽIŠTA obuhvata sljedeće potkriterijume:

- postojanje funkcionalne tržišne ekonomije, sa zadovoljavanjućim nivoom makroek. stabilnosti, kako bi svi ekonomski akteri mogli donositi svoje odluke u ambijentu stabilnosti i predvidljivosti;
- dovoljan obim, po prihvatljivim troškovima, ljudskog i fizičkog kapitala, uključujući infrastrukturu, obrazovanje i istraživanje, kao i dalji razvoj ovih resursa;
- kreiranje adekvatnog i harmonizovanog pravnog sistema, kao i onog obima i kvaliteta vladinih mjera ekonomske politike, koji će podsticati konkurentnost kompanija kroz trgovinsku politiku, politiku zaštite konkurencije, državnu pomoć, podršku MSP, itd.;
- adekvatan nivo i struktura trgovinske integracije zemlje sa EU tržištem treba da se ostvari prije pristupanja; to se posebno odnosi, kako na vrstu tako i na količine dobara koje su već bile predmet značajnije razmjene sa državama članicama;
- usklađivanje proporcije malih preduzeća u ukupnoj strukturi kompanija u skladu sa mogućnostima ekonomskog razvoja zemlje i dostignutog nivoa integracije tržišta

Zapadni Balkan: integraciona atraktivnost regiona

	Population (Eurostat data, 2015)	%	GDP in million EUR (2015)	%	GDP pc, €	GDP pc PPP, EU=100 (2015)	Area km ²	%
Albania (AL)	2,892,303	16	10,322	13%	3,569	30	28,748	14
Bosnia and Herzegovina (BA)	3,830,911	21	14,995	20%	3,914	29	51,129	25
Macedonia, FYR (MK)	2,069,172	11	9,092	12%	4,394	37	25,713	12
Montenegro (ME)	622,099	3	3,625	5%	5,832	41	13,812	7
Serbia (RS)	7,112,000	39	32,908	43%	4,627	36	77,474	37
Kosovo (KS*)	1,804,944	10	5,772	8%	3,198	n/a	10,908	5
TOTAL WB	18,331,429	100	76,714		4,185		207,784	
EU	508,293,358		14,635,156				4,295,600,000	
WB as percentage of	EU population		EU GDP		EU GDP pc, PPP		EU territory	
	3.6%		0.52%		EU=100		4.8%	

FAZE PSP

I FAZA

- Država izražava zainteresovanost za uspostavljanje SSP sa EU
- Procjena opštih uslova unutar države (ekonomskih, socijalnih, pravnih i političkih), kao i priprema administrativnih struktura (stvaranje i jačanje nadležnih državnih institucija)
- SM EU usvaja “Studiju izvodljivosti”

II FAZA

- Otvaranje pregovora o SSP, njegovo postpisivanje i efikasno sprovođenje u planiranom ili kracem roku
- SSP je međunarodni ugovor između države potpisnice i EU koji uspostavlja pravni okvir za uzajamnu saradnju i postepeno približavanje evropskim standardima
- Proces ratifikacije SSP u 27 parlamenata zemalja EU
- Privremeni sporazum o trgovinskim i sa njima povezanim pitanjima između EU i države ZB (*Interim Agreement*). Osnovni cilj je obezbjeđenje zone slobodne trgovine.

STRUKTURA SSP

Struktura SSP zemalja regiona je gotovo identična sa tzv. Evropskim sporazumima koje su zaključivale zemlje petog proširenja - novina je glava III:

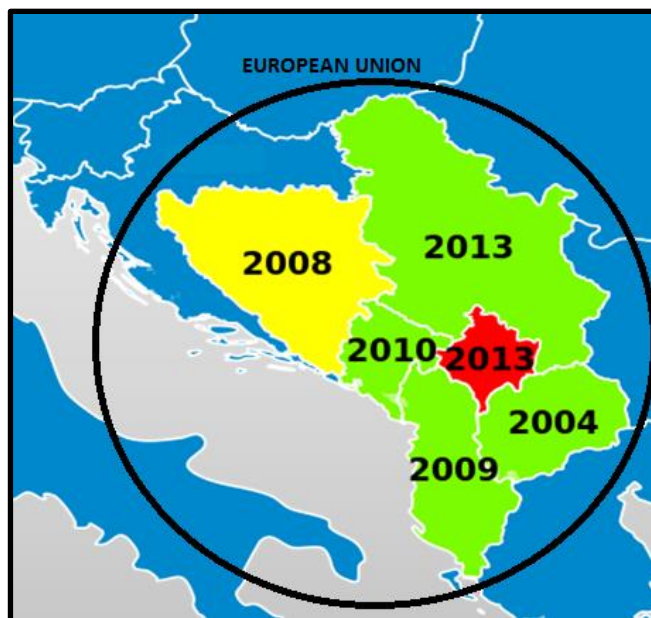
1. Opšti principi;
2. Politički dijalog;
3. **Regionalna saradnja;**
4. Slobodno kretanje roba;
5. Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital;
6. Harmonizacija prava;
7. Pravosuđe i unutrašnji poslovi;
8. Politike saradnje;
9. Finansijska saradnja;
10. Institucionalne, opšte i završne odredbe.

FTA, politički dijalog, politike saradnje...

- Pored obaveza koje se odnose na kreiranje **zone slobodne trgovine**, druge ugovorne obaveze po osnovu SSP odnose se na:
 - uspostavljanje političkog dijaloga između EU i zemlje potpisnice;
 - razvoj demokratije, poštovanje ljudskih prava, vladavinu zakona i uspostavljanje slobodnog tržišta;
 - kretanje radne snage, izjednačavanje statusa preduzeća iz EU koja se osnivaju u zemlji potpisnici, pitanja u vezi se pružanjem usluga;
 - postepena harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU, a naročito u oblastima relevantnim za uspostavljanje jedinstvenog tržišta (pravila koja se odnose na razvoj konkurencije, državnu pomoć, zaštitu prava intelektualne, komercijalne i industrijske svojine, javne nabavke, zaštitu potrošača, standarde i sl.);
 - ekonomsku saradnju po najvažnijim sektorima; kulturnu saradnju;
 - finansijsku saradnju (CARDS, kasnije IPA)

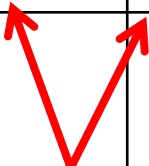
DINAMIKA LIBERALIZACIJE	HR	MK	AL	BA	KS	RS	ME
OTVARANJE TRŽIŠTA /SSP/	6 godina	10 godina	10 godina	5 godina	10 godina	6 godina	5 godina
	1.3.2008.	1.6.2011.	1.12.2016.	1.7.2013.	27.10.2015.	1.2.2015.	1.1.2013.
Stupanje SSP na snagu	1.2.'05	1.4.'04	1.4.'09	(2013) EP		1.9.2013	1.5.'10
SSP – plan perioda pune implementacije	6 godina / Član 5, SSP	5+5 god. max / Član 5 SSP	5+5 god. max/ Član 5 SSP	6 god. Član 8, SSP	10 godina	6 god. / Član 8, SSP	5 god. / Član 8, SSP
	1.2.2011.	1.4.2014.	1.4.2019.	6 godina	10 godina..	18.6.2019.	1.5.2015.

Rast konkurentnosti ne prati dinamiku otvaranja tržišta!

Rast izvoza na tržište EU manji od očekivanog, dok su se prihodi od carina značajno smanjili

- 60% izvoza ZB ide na tržište EU, što predstavlja manje od 2% EU uvoza (2012)
- EU (za sada) ostala najveći strani investitor u regionu (2012)

	HR	MK	AL	BA	KS*	RS	ME
PSP dialoguue/ EC	2000	1998	2000	1998	2009/SAPTM	2001	
Fisibility study	24.5.'00.	16.6.'99.	6.6.'01.	18.11.'03.	10.10.'12	25. 4. '05. (SCG)	
EC reccomend	17.7.'00	8.9.'99	28.11.'01	18 uslova	22.4.2013	12.7.2005	3.7.2006
Council decide	20.11.'00	24.1.'00	2.10.'02	21.11.'05	28.6.2013	3.10.2005	24.7.2006
SAA negotiations start	24.11.'00	5.3.'00	31.1.'03	25.11.'05	Oct 2013	10.10.2005	26.9.2006
SAA signed	29.10.'01.	9.4.'01.	12.6. '06	15.6.'08.	27 oct 2015	28.4.'08	15.10.'07
Interim Agreement	1.3.'02	1.6.'01.	1.12. '06	1.7.'08	(1.1.2016	1.2.'09	1.1.'08
MARKET OPENING	6 years	10 years	10 years	5 years	10 years	6 years	5 years
	1.3.2008.	1.6.2011.	1.12.2016.	1.7.2013.	2026	1.2.2015.	1.1.2013.
SAA in force	1.2.'05	1.4.'04	1.4.'09	1.6.2015.	1.4.2016.	1.9.2013	1. 5. '10
SAA impl.period (internal readiness for membership)	6 years / Article 5, SAA	5+5 years max / Article 5	5+5 years max/ Article 5	6 years / Article 8, SAA		6 years / Article 8 , SAA	5 years / Article 8, SAA
	1.2.2011.	1.4.2014.	1.4.2019.	/		18.6.2019.	1.5.2015.
CANDIDATE	2004	9.12.'05	27.6.'14	/Submit appl. Dec 2015/, Q/A		2.3.2012.	17.12.2010.
ACCESSION TALKS STARTED	Oct. 2005 – June 2011	/2019/	/2019/			21.1.2014	29.6. 2012
SCREENING No. of chapter opened/closed	11.12.'11. 1.7.'13					(25.9.2013/ 25.9.2015) 14/2	25.3. 2012 / 27.6.2013 32/3
MAIN CHALLENGE	Asporption capacity and competitiveness	Name issue, EL	Polit. Criteria	Functional state, Single interlocutor		C35	Adm.Cap. C23,C24

Implementation of “The Agreement of principles governing the normalization of relations”, 19.4.'13.

WB6:European Integration Dynamic

EUROPEAN INTEGRATION PHASES	CANDIDATE COUNTRIES WITH OPEN ACCESSION NEGOTIATIONS		CANDIDATE COUNTRIES		POTENTIAL CANDIDATES	
	MONTENEGRO	SERBIA	MACEDONIA	ALBANIA	BH	KOSOVO*
SAA signing	15.10.'07.	28.4.'08.	9.4.'01.	12.6.'06.	15.6.'08.	27.10.'15.
SAA market opening	in 2012	in 2014	in 2011	in 2016	in 2013	(in 2026)
SAA entry into force	1.5.'10.	1.9.'13.	1.4.'04.	1.4.'09.	1.6.'15.	1.4.'16.
Submit application	15.12.'08.	19.12.'09.	22.3.'04.	28.4.'09.	15.2.'16.	
Candidate country	17.12.'10.	1.3.'12.	9.12.'05.	27.6.'14.	Questionnaire (As submitted 28.2.2018.)	
Accession negotiation (to be) opened	29.6.'12.	21.1.'14.	26.6.2018. Conclusion on setting up the path towards opening accession negotiations in June 2019, after positive report of the EC (1st ICG by late 2019)			
State of play: Chapters opened / tempor. closed	32/3	16/2				
MAIN CHALLENGES	RULE OF LAW (Judicial reform, Fight against corruption and organized crime)					
	ECONOMIC GOVERNANCE AND COMPETITIVENESS (through ERPs)					
	PUBLIC ADMINISTRATION REFORM (PAR and PFM)					
Instrument :	LEVEL OF UTILIZATION OF THE PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA II)					44

Ključni izazovi

Strategije proširenja

- 1. Stavljanje vladavine prava u centar politike proširenja** (nezavisan, nepristrasan, odgovoran i efikasan pravosudni sistem; sa jasnim institucionalnim okvirom za borbu protiv korupcije i snažnim institucijama za sprovođenje politike borbe protiv organizovanog kriminala; uz sprovođenje reformi javne uprave u skladu sa potrebama građana i biznisa; jasan mehanizam praćenja progressa znatno prije okončanja procesa pregovora o članstvu; ..dekriminalizacija klevete, sloboda izražavanja, nezavisnost medija..)
- 2. Regionalna saradnja i pomirenje na Zapadnom Balkanu** – rješavati pitanje granica (iako nije urgentno, treba to postepeno rješavati); bilateralni odnosi ne smiju zadržavati integracioni proces neke zemlje iz regiona; otvorena bilateralna pitanja; značaj regionalnih inicijativa i sporazuma; dijalog BG-PR; pomirenje; ratni zločini; interetničke tenzije; izbjeglice;
- 3. Ekonomski izazovi** –treba jačati ekonomski oporavak na ZB; unaprijeđena ekonomska, finansijska i politička integracija unutar EU, zbog krize, utiče i na profil politike proširenja; bolji odgovor na krizu je zajednički interes EU i ZB; EU savjetuje i finansijski podržava ZB zemlje; jačati CEFTA; WBIF / Western Balkan Investment Framework; poziv zemljama ZB da udju u proces novog ekonomskog upravljanja EU – kreiranje povoljnijeg ambijenta za rast i zaposlenost; EK želi da održi momentum za reforme i proširenje;

Nastavak reformi i politike proširenja EU

GLAVNI IZAZOVI

Vladavina prava

Korupcija

Organizovani kriminal

Ekonomska i socijalna kohezija

RIZICI

Naglo skretanje u populizam

Otpor suštinskim reformama

Od suštinske važnosti je nastavak reformi, ostavljajući prošlost iza sebe i investirajući u evropsku (EU) budućnost regiona

Proširenje je zajednički poduhvat

Nastavak reformi i kontinuitet politike proširenja su dvije strane istog novčića

Kriterijumi pristupanja ostaju isti, ali zbog specifičnosti svake zemlje, u posebnim okolnostima, ako je neophodno, moguće je blokirati dalji proces pristupanja

- Podsticanje daljeg dijaloga sa Turskom, BiH, Makedonijom, Kosovom...

Prioriteti strategije proširenja za ZB

1. ekonomsko upravljanje i konkurentnost
2. vladavina prava
3. funkcionisanje institucija koje garantuju demokratiju i
4. osnovna prava (sloboda izražavanja, manjine..)
5. prevazilaženje nasljeđa prošlosti (dalje jačanje dobrosusjedstva, sporazumi o granicama, ekonomska saradnja i zajednički projekti)

1. Faze procesa El Crne Gore

- **I faza - Evropska regionalna integracija EEZ sa SFRJ (1967-1991):** prvi odnosi SFRJ sa EEZ, 1967 Memorandum o odnosima, 1971 SFRJ je postala korisnik Opšte šeme preferencijala EEZ. Ova šema preferencijala se sastojala od kompletnog oslobađanja carina za industrijske proizvode i polufabrikate i djelimičnog oslobađanja za određene poljoprivredne proizvode (oko 310 tarifnih pozicija su u tom periodu bile pokrivene ovom šemom).
- **Prvi trgovinski sporazumi:** dva trgovinska aranžmana uslijedila su 1970. i 1973. godine, koji su predstavljali pravni okvir za jačanje ekonomske saradnje.
- **II faza obustave, blokade i sporog oporavka integracija (1991-2000)**
- **III faza predstavlja proces stabilizacije i pridruživanja:** u koji je kratko ušla SRJ, a od februara 2003. godine nastavila SCG (trogodišnja faza), te od juna 2006. Crna Gora, tako da ovu fazu možemo posmatrati u dva potperioda (do i nakon obnove crnogorske nezavisnosti).
- **IV faza - Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji (2010 -**

2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i Crne Gore

I	Opšti principi	VI	Harmonizacija prava
II	Politički dijalog	VII	Pravosuđe i unutrašnji poslovi
III	Regionalna saradnja	VIII	Politike saradnje
IV	Slobodno kretanje roba	IX	Finansijska saradnja
V	Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital	X	Institucionalne, opšte i završne odredbe

Crnogorski SSP potpisan je u Luksemburgu 15. oktobra 2012. godine, a stupio je na snagu 1. maja 2010. godine.

Trgovinski dio sporazuma počeo se primjenjivati od januara 2008. godine.

ŠEF PREGOVARAČKOG TIMA

Dr Gordana Đurović, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije

PREGOVARAČKI TIM

Miodrag Vlahović, Ministar inostranih poslova
Mr Milutin Simović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Ministar ekonomije, Mr Predrag Boskovic
Dr Igor Lukšić, ministar finansija

SEKRETAR PREGOVARAČKOG TIMA

Dragan Đurić, pomoćnik ministra za evropske integracije

Radna grupa I

PREAMBULA, OPŠTA
NAČELA, POLITIČKI
DIJALOG,
INSTITUCIONALNE,
OPŠTE I ZAVRŠNE
ODREDBE

MIP,
Podgrupa za
oblast
pravosudja i
unutrašnjih
poslova

Radna grupa II

POLJOPRIVRE
DA I
RIBARSRVO

M.
poljoprivrede
M. finansija
MEOIEI
MONSTAT
PKCG
UCCG

Radna grupa III

SLOBODNO
KRETANJE ROBA

Min. ekonomije
MEOIEI
Min. finansija
MONSTAT
PKCG
UCCG

Radna grupa IV

SLOBODNO KRETANJE
LJUDI,
USLUGA I
KAPITALA

Min.finsanija
M. rada i socijal.staranja
M. pomorstva i saobraćaja
M. turizma
M. za uređenje prostora
Min.kulture i medija
Ministarstvo zdravlja
Min.prosvjete i nauke
M. ekonomije
CBCG
MONSTAT
PKCG
MEOIEI

Radna grupa V

FINANSIJSKA
SARADNJA I
OSTALE
POLITIKE
SARADNJE

Min.finsanija
Sva resori
CBCG
UCCG
MONSTAT

Radna grupa VI

USKLAĐIVANJE
ZAKONODAVST
VA

MEOIEI
M. finansija
M.ekonomije
Min.kulture i
medija
Min. uređj.prostora
UCCG
PKCG
Kom za javne
nabavke

Koordinativni mehanizam preko Komisije za koordinaciju procesa pristupanja Evropskoj uniji

- Pregovarački tim i šest međuresornih RG, Preg. platforma i model izvještavanja

Struktura ispregovaranog SSP CG i EU

PREAMBULA

- I OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-9);
- II POLITIČKI DIJALOG (čl. 10-13);
- III REGIONALNA SARADNJA (čl. 14-17);
- IV SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 18);
Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 19-23);
Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 24-33);
Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 34-48);
- V PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL;
Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 59-51);
Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 52-58);
Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 59-61);
Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 62-64);
Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 65-71);
- VI USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVOĐENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 72-79);
- VII PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 80-87);
- VIII POLITIKE SARADNJE (čl. 88-114);
- IX FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 115-118);
- X INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (119-139);
Zajednička deklaracija o članu 75 (intelektualna svojina);
Deklaracija o članu 75 (intelektualna svojina) (čl. 125 i čl. 127);

ANEKSI

- I Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl. 21) – Ia i Ib
- II Definicija proizvoda od mlade govedine - „baby beef“ proizvoda (čl. 26)
- III Crnogorske carinske koncesije za primarne poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 27) – IIIa, III b i IIIc
- IV Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore (čl. 29)
- V Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl. 30)
- VI Finansijske usluge (definicije) (čl. 52)
- VII Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl. 75)

PROTOKOLI

1. Trgovina prerađenim poljoprivrednim proizvodima (čl. 25)
2. O uzajamnim preferencijalnim koncesijama za određena vina, uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli naziva vina, alkoholnih pića i aromatizovanih vina (čl. 28)
3. Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (čl. 44)
4. Kopneni transport (čl. 61)
5. Državna pomoć u industriji čelika (čl. 73)
6. Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 99)
7. Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 130)
8. Opšti principi za učešće Crne Gore u programima Zajednice (čl. 132)

Dinamika otvaranja tržišta industrijskih proizvoda

INDUSTRIJSKI PROIZVODI	Lista I	Lista II	Lista III		
Industrija – koja obuhvata glave carinske tarife od 25 do 97 (6.905 pozicija, tj. roba , što čini 67,5% ukupnog broja roba u Carinskoj tarifi CG, kojih je bilo 10.229 u završnoj godini pregovaranja SSP-a)	Proizvodi koje CG ne proizvodi i/ili nijesu osjetljivi	Osjetljivi ne-poljoprivredni proizvodi (industrijski proizvodi)	Više osjetljivi ne-poljoprivredni proizvodi		
	6.632 proizvoda (96% ukupne industrijske tarife)	33 proizvoda, što čini 0,5% ukupnog broja ind. proizvoda	237 proizvoda, što čini 3,5% ukupnog broja ind. proizvoda		
		Dinamika smanjenja	Prosječna carina	Dinamika smanjenja	Prosječna carina
Početno stanje (2007)		100%	4%	100%	10,67%
Prva godina primjene Privremenog sporazuma (2008)	Potpuna liberalizacija u trgovini sa EU nakon stupanja Privremenog sporazuma	80%	3,2%	85%	9,07%
Druga godina (2009)		50%	2,0%	70%	7,47%
Treća godina (2010)		25%	1%	55%	5,87%
Četvrta godina (2011)		0%	0%	40%	4,27%
Peta godina (2012)		0%	0%	20%	2,13%
Šesta godina (2013)		0%	0%	0%	0%

Koncesije u industriji

- **LISTA 1 – (6.632 – 96%)** proizvodi za koje će se tržište liberalizovati **odmah** nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement), što se ostvarilo usaglašavanjem crnogorske carinske tarife u decembru 2006.godine sa evropskom (HS 2007);
- **LISTA 2 (ANEKS IA SSP) – (36 – 0,5%) MANJE OSJETLJIVI INDUSTRIJSKI PROIZVODI** – postepeno snižavanje carinskih stopa u naredne **tri godine** (prvo na nivo od 80%, zatim 50% i nakon toga 25%; 1.januara treće godine nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma, uvozne carine za i za ovu kategoriju industrijskih proizvoda će biti **ukinute**; (33 tarifne stavke – mermer i ukrasni kamen, drvni proizvodi, dijelovi obuće, proizvodi od aluminijuma, rashladni uređaji i neki industrijski proizvodi koji se ne proizvode u CG, ali su značajan budžetski prihod po osnovu carina, npr. mobilni telefoni, putnička vozila, rashladni uređaji i sl.). Carinska tarifa za ove robe je bila 7% i niža.
- **LISTA 3 (ANEKS IB SSP) – (237 – 3,4%) VIŠE OSJETLJIVI INDUSTRIJSKI PROIZVODI** – postepeno snižavanje carinskih stopa u narednih **pet godina** (237 tarifnih stavki, agroindustrija, drvoprerađivačarstvo, koža i obuća, proizvodi od kamena, papirna industrija, neki proizvodi od aluminijuma, tekstilna industrija i metaloprerađivačarstvo).

Dinamika otvaranja tržišta poljoprivrednih proizvoda

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI	Lista I	Lista II	Lista III
Poljoprivreda Glave carinske tarife 1-24 (3.324 pozicije, 32,5% ukupnog broja roba u Carinskoj tarifi CG, kojih je bilo 10.229 u završnoj godini pregovaranja SSP-a)	Proizvodi koje CG ne proizvodi i nijesu osjetljivi	Osjetljivi polj. proizvodi	Izuzetno osjetljivi proizvodi
	2.281 proizvod (68,6% ukupne poljoprivredne carinske tarife)	593 + 98 prerađevina (691 proizvod, 20,8% tarife poljoprivrednih)	342 + 11 poljopr. prerađevina (352 proizvoda, 10,6% tarife poljoprivrednih proizvoda)
Prva godina primjene Privremenog	Potpuna liberalizacija u trgovini sa EU nakon stupanja Privremenog sporazuma	80%	90%
Druga godina (2009)		60%	80%
Treća godina (2010)		40%	70%
Četvrta godina (2011)		20%	60%
Peta godina (2012)		0%	50%

Osnovni i preradjeni poljoprivredni proizvodi

LISTA 1 – proizvodi za koje će se tržište liberalizovati **odmah** nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement), jer CG nema interes da štiti carinskom zaštitom one sektore gdje nema proizvodnje; proizvodi iz ove kategorije su navedeni u **Aneksu IIIa i Protokolu 1 -aneks I**;

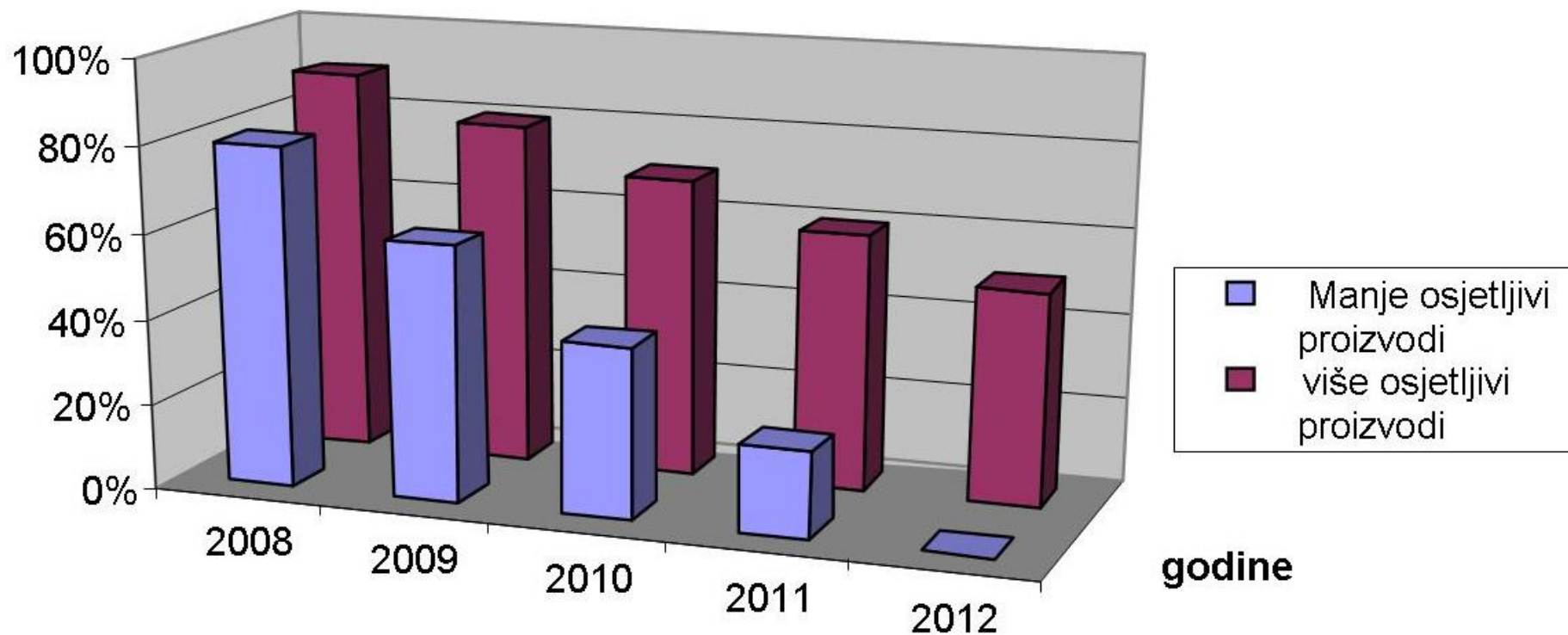
LISTA 2 – osjetljivi proizvodi - proizvodi za koje će se carinska zaštita progresivno eliminisati (smanjivati za po 20% godišnje) u narednih pet godina od stupanja na snagu privremenog sporazuma (2008-2012). **Od osnovnih poljoprivrednih proizvoda (Aneks IIIb)** na ovoj listi su: životinje za klanje (goveda, svinje i živina), svinjsko meso i masnoće, ostale partije živinskog mesa, surutka, jaja, ukrasno bilje i sadnice poljoprivrednog i šumskog bilja, od povrća: luk, šargarepa, mahunasto povrće, pečurke, od voća: smokve, agrumi, kupine, zatim kafa, pšenično brašno, prerađevine od voća i povrća, neka alkoholna pića, duvan. **Od prerađevina (Protokol 1 - aneks II, integralna tabela)** na ovoj listi su: konditorski proizvodi, neke vrste bezalkoholnih i alkoholnih pića, pivo, duvanski proizvodi.

LISTA 3 – najosjetljiviji poljoprivredni proizvodi - za koje će se u roku od narednih **pet godina** carinska zaštita smanjiti **do 50% postojećeg nivoa** do 2012.godine, tj. 10% godišnje u narednih 5 godina (koja pored *ad valorem* carinskih stopa uključuje i specifične stope - ranije prelevmani i sezonsku zaštitu), i na nivou od 50% carinske zaštite će ostati carina za ove proizvode sve do potpunog integrisanja na EU tržište, tj. do punopravnog članstva Crne Gore u EU.

LISTA 3 SADRŽI:

- **Osnovni poljoprivredni proizvodi (Aneks III c):** jagnjad za klanje, meso goveda svih kategorija, meso ovaca i koza svih kategorija, meso živine, soljeni i dimljeni proizvodi, mlijeko, pavlaka, jogurt, maslac i sir, med, krompir, paradajz, kupusnjače, krastavci, paprika i spanać, mandarine, grožđe, dinje i lubenice, jabuke, kruške, trešnje, višnje, kajsije, breskve, šljive, jagode, maline i kivi, maslinovo ulje i sve prerađevine o mesa.
- **Prerađeni poljoprivredni proizvodi (Protokol 1, Aneks II, integralna tabela)** : mlječni namazi i prirodna i mineralna voda.

Postepena liberalizacija osjetljivih i djelimična liberalizacija izuzetno osjetljivih poljoprivrednih proizvoda u crnogorskom SSP-u

KVOTE ZA VINO

- Na pregovorima je utvrđena i **kvota za vino (Protokol 2)**. Od strane Evropske komisije je predložena kvota za bescarinski izvoz crnogorskog vina u iznosu od 16.000 hl godišnje (sadašnji izvoz ne prelazi 3.000 hl), čime je omogućena asimetričnost u korist Crne Gore. Takođe, crnogorski pregovarački tim je ispregovarao znatno nižu kvotu za uvoz vina iz EU-25, koja iznosi 1500 hl prve godine nakon potpisivanja SSP-a, uz godišnje povećanje od 500 hl do maksimalno 3.500 hl. Protokol 2 sadrži u Dodatku I listu svih zaštićenih naziva kvalitetnih (i stonih) vina u određenim regijama zemalja EU, koja imaju geografsku oznaku porijekla zaštićenu.
- Dodatna obaveza crnogorske delegacije je bila da se dostavi crnogorski predlog za **zaštićene geografske oznake porijekla** i da definiše Predlog Zakona o vinu (regioni, sorte, geografske oznake i ostali bitni elementi za SSP). Regije iz kojih potiču kvalitetna vina u Crnoj Gori, a koje su se našle u ovom Dodatku su:
- **CRNOGORSKO PRIMORJE** (podregije: Boko-kotorska, Budvansko-barska, Ulcinjska i Grahovsko-nudolska) i
- **CRNOGORSKI BASEN SKADARSKOG JEZERA** (podregije: Podgorička, Crmnička, Riječka, Bjelopavlička i Katunska).

RIBE I RIBLJI PRIZVODI;

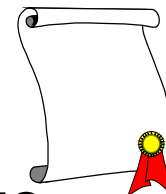
MLADA GOVEDINA

- Vezano za utvrđivanje simetričnih **kvota za riblje proizvode (Aneksi IV i V)**, inicijalni obim kvote za izvoz konzervirane sardine sa 20 na 200 tona po stopi od 6% i inćuna sa 10 t na 200 t po stopi od 12,5%, uz mogućnost da se količina ove dvije vrste ribljih proizvoda nakon četvrte godine važenja SSP-a poveća na 250t, odnosno ukupno 500t (ukoliko u prethodnoj godini iskoristimo min 80% prethodno utvrđene kvote). Stope za riblje proizvode biće snižene postepeno do 2012.godine na nivo 70% MFN.
- Utvrđjene su i **kvote za izvoz ribe** iz Crne Gore u EU na nivou od 20 t po stopi od 0% za: pastrmku, šarana, oradu i brancin.
- Što se tiče **kvote za mladu govedinu (Aneks II)**, predstavnici EK su uvažili izložene argumente pregovaračkog tima i predložili kvotu za izvoz mlade junetine od **800t godišnje**, iako Crna Gora trenutno uopšte ne izvozi ovu kategoriju mesa u zemlje EU.

SPROVOĐENJE SSP – model “5 + 5”

U crnogorskom Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU dogovoreni su slijedeći rokovi:

- a) **TRANZICIONI PERIOD OD 5 GODINA** koji se odnosi na maksimalni vremenski period za postepeno otvaranje tržišta i uspostavljanje zone slobodne trgovine između Evropske unije i Crne Gore (2008-2012) , kao i
- b) **IMPLEMENTACIONI PERIOD OD 5 GODINA** koji se odnosi na punu implementaciju odredbi svih članova Sporazuma, nakon pune ratifikacije SSP u svih 27 Parlamentata država članica EU .
- Pošto je SSP stupio na snagu 1. maja 2010.godine, po procjeni EK, Crna Gora bi trebala da u potpunosti ispuni obaveze iz SSP do maja 2015.godine.
- U tom smislu, 2015.godina je u 2010.godini procijenjena od strane crnogorski institucija kao godina „unutrašnje spremnosti za članstvo Crne Gore u Uniji“.

ČLAN 72 SSP

UGOVORNE STRANE POTVRĐUJU VAŽNOST USKLAĐIVANJA POSTOJEĆEG ZAKONODAVSTVA U CRNOJ GORI SA ZAKONODAVSTVOM ZAJEDNICE, KAO I NJEGOVOG EFIKASNOG SPROVOĐENJA. CRNA GORA ĆE NASTOJATI DA OSIGURA **POSTEPENO USKLAĐIVANJE SVOJIH POSTOJEĆIH ZAKONA I BUDUĆEG ZAKONODAVSTVA S PRAVNIM PROPISIMA ZAJEDNICE** (ACQUIS. CRNA GORA ĆE OSIGURATI ADEKVATNU IMPLEMENTACIJU I SPROVOĐENJE POSTOJEĆEG I BUDUĆEG ZAKONODAVSTVA.

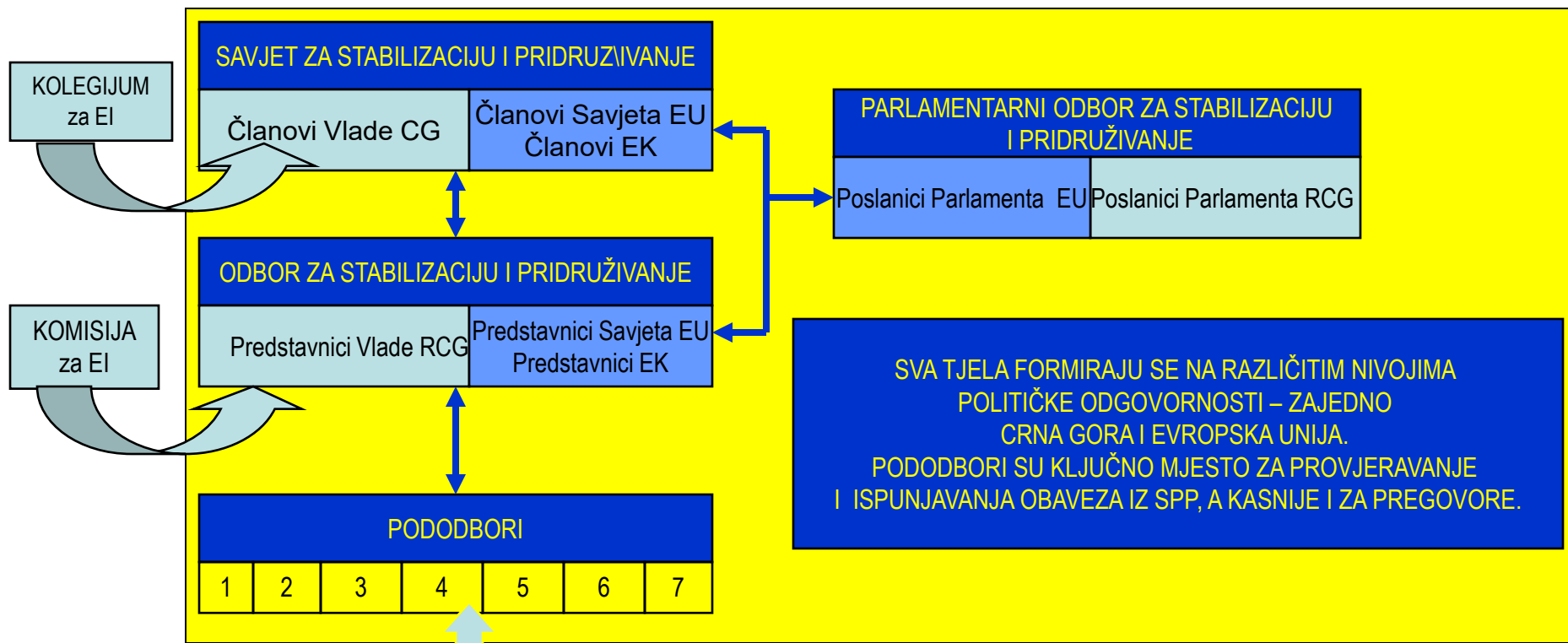
USKLAĐIVANJE ĆE ZAPOČETI DANOM POTPISIVANJA SPORAZUMA I POSTEPENO ĆE SE PROŠIRIVATI NA SVE ELEMENTE ACQUIS-A ZAJEDNICE IZ OVOG SPORAZUMA DO KRAJA TRANZICIONOG PERIODA UTVRĐENOG ČLANOM 8 OVOG SPORAZUMA (5 GODINA).

USKLAĐIVANJE ĆE, U RANOJ FAZI, BITI FOKUSIRANO NA OSNOVNE ELEMENTE ACQUIS-A KOJI SE ODOSE NA **UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE**, UKLJUČUJUĆI ZAKONODAVSTVO U OBLASTI **FINANSIJA, PRAVOSUĐA, SLOBODE I BEZBJEDNOSTI**, KAO I NA DRUGE OBLASTI TRGOVINE. U KASNIJOJ FAZI, CRNA GORA ĆE SE FOKUSIRATI NA OSTALE DJELOVE ACQUIS-A.

USKLAĐIVANJE ĆE SE SPROVODITI NA OSNOVU PROGRAMA O KOJEM ĆE SE DOGOVORITI EVROPSKA KOMISIJA I CRNA GORA.

CRNA GORA ĆE U DOGOVORU S EVROPSKOM KOMISIJOM DEFINISATI **MODALITETE ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA I RADNJI KOJE TREBA PREDUZIMATI U VEZI S NJEGOVIM SPROVOĐENJEM.**

INSTITUCIONALNI MEHANIZAM ZA PRAĆENJE IMPLEMENTACIJE SSP

1. GEI -TRGOVINA, INDUSTRIJA, CARINE I POREZI
2. GEI -POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO
3. GEI - UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE I KONKURENCIJA
4. GEI - EKONOMSKA I FINANSIJSKA PITANJA I STATISTIKA
5. GEI - PRAVDA, SLOBODA, BEZBJEDNOST I MIGRACIJE
6. GEI -INOVA CIJE, TEHNIČKI RAZVOJ I SOCIJALNA POLITIKA
7. GEI -SAOBRAĆAJ, ŽIV. SREDINA, ENERGETIKA I REGIONALNI RAZVOJ

Struktura / nadležnosti GEI odgovaraju zajedničkim PODODBORIMA za praćenje implementacije SSP

EFIKASNOST

Krenimo !

SSP sprovođenje (5)
1.5.2010.-1.5.2015.

EVOLUTIVNOST

2007
- USTAV
- SSP

2009 -2010
- SSP ratifikacija
- Vizna liberalizacija
- KANDIDATURA

www.EU2017.mt

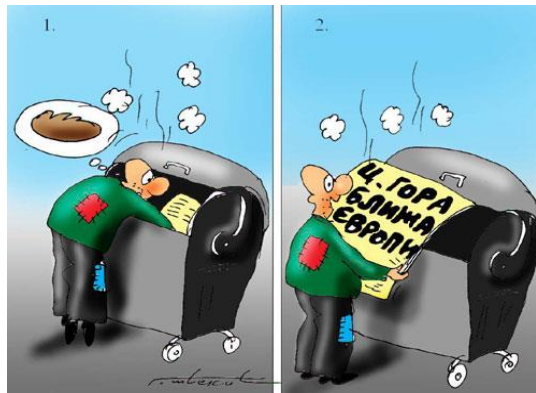
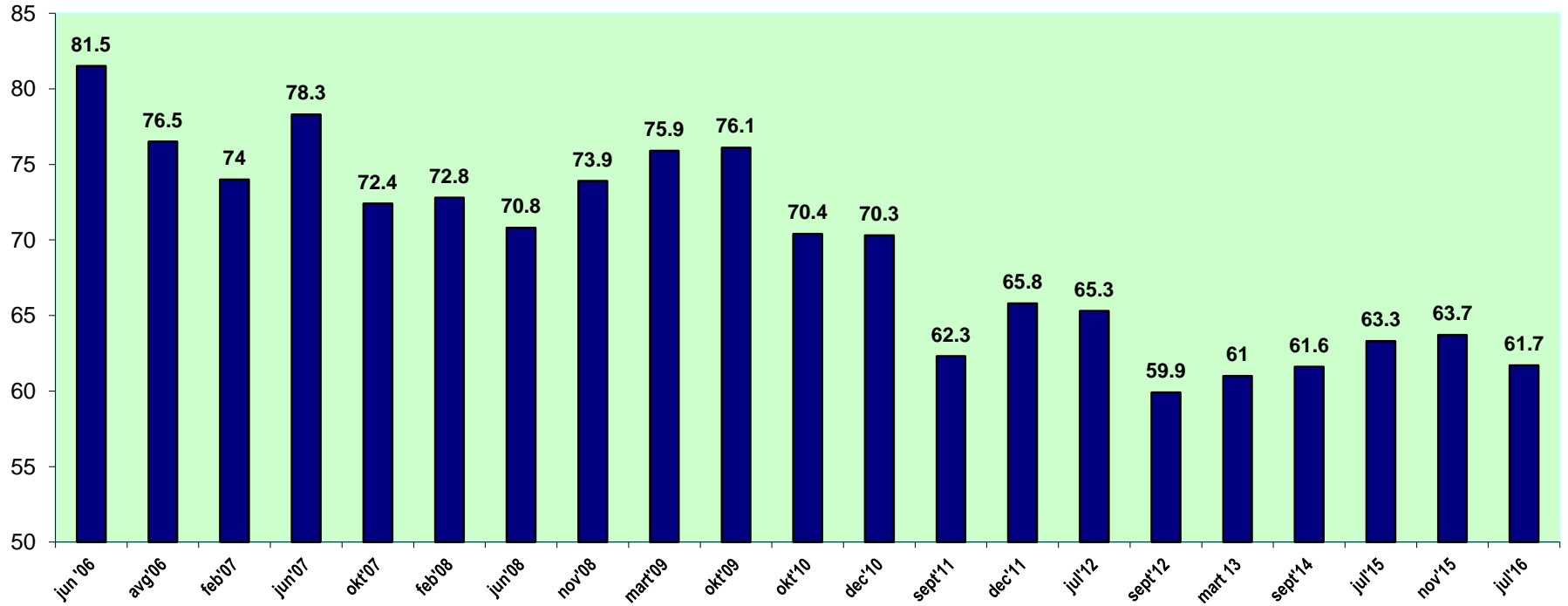
2006
OBNOVA NEZAVISNOSTI
(trasiranje EI puta)

2008 – Privremeni sporazum
- NPI 2008 - 2012
- Zahtjev za članstvo u EU

2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017...
Odluka, datum - 29.6.2012 – pristupni pregovori..

Public opinion: support for EI

Potencijalni kandidat, kandidat, pregovori...

- **Potpisivanje SSP - 15. oktobar 2007. Luksemburg**
- **Privremeni sporazum stupa na snagu - 1. januar 2008. (SSP na snazi d 1.5.2010.)**
- **Podnošenje zahtjeva za članstvo u EU – 15. decembar 2008.**
- **Odluka Savjeta EU o početku postupka za dobijanje pozitivnog mišljenja „Avis“- a, 23. april 2009.**
- **EK šalje Upitnik - 22. jula 2009.godine (EK potroši 2-3 mjeseca za pripremu upitnika).**
- **Priprema odgovora od strane Crne Gore.** Vrijeme za pripremu odgovora zavisi od prethodne pripremljenosti države, ali je svakoj državi do sada za kvalitetne i jasne odgovore trebalo najmanje **4 mjeseca** (uključujući i prevod na engleski jezik). **Odgovori** na 2178 pitanja predati su 9 decembra 2009.godine.
- **Zatim država potencijalni kandidat odgovara na dodatna pitanja.** Za dodatne odgovore i prevod na engleski jezik je potrebno minimum **4 nedjelje**. Dodatna pitanja (673) su stigla 1. marta 2010.godine, a na njih je **odgovoreno** do 12. aprila 2010.godine. Ukupno **2.851 pitanje**. Odgovori su pripremljeni na oko 6.000 strana, kog su pratile i 11.000 strana različitih aneksa (zakoni, strategije) – ukupno oko 17.000 strana teksta (www.upitnik.gov.me) U medjuvremenu, Crnu Goru su posjetili eksperti u **10 misija** i analizirali kapacitete naših institucija na terenu.
- **Evropska komisija nakon dobijanja ispunjenog upitnika počinje sa radom na mišljenju - „Avis“-u.** Komisija za vrijeme pripreme mišljenja šalje dodatna pitanja i traži dodatna objašnjenja. Nakon sprovedenog projekta Upitnik, posjete ekspertskih misija, svih sastanaka odbora za praćenje implementacije SSP, Evropskoj komisiji treba najmanje **4-6 radnih mjeseci** za pripremu mišljenja.
- **Evropska komisija priprema (pozitivno) Mišljenje – 9. novembar 2010.godine,** i šalje ga, preko Savjeta ministara (GAC), prema Savjetu EU.
- **Savjet (ministara) EU** takođe razmatra mišljenje EK i preporučuje Evropskom savjetu da podrži odluku o dodjeljivanju statusa kandidata.
- Na osnovu pozitivnog mišljenja – Avis-a, **Savjet odlučuje o tome da CG dobije status kandidata,** tj. da postane kandidat za članstvo u EU. **17. decembra 2010. godine.**
- 9.12.2011. Savjet donosi uslovnu odluku o otpočinjanju pristupnih pregovora sa CG u junu 2012
- 26.6.2012. Savjet usvaja odluku, koji 29.6.2012. potvrđuje Evropski savjet – o početku pristupnih pregovora sa CG
- **Prva MVK 29.6.2012**

1. FREE MOVEMENT OF GOODS
2. FREEDOM OF MOVEMENT FOR WORKERS
3. RIGHT OF ESTABLISHMENT AND FREEDOM TO PROVIDE SERVICES
4. FREE MOVEMENT OF CAPITAL
5. PUBLIC PROCUREMENT
6. COMPANY LAW
7. INTELLECTUAL PROPERTY LAW
8. COMPETITION POLICY
9. FINANCIAL SERVICES
10. INFORMATION SOCIETY AND MEDIA
11. AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT
12. FOOD SAFETY, VETERINARY AND PHYTOSANITARY POLICY
13. FISHERIES
14. TRANSPORT POLICY
15. ENERGY
16. TAXATION
17. ECONOMIC AND MONETARY UNION
18. STATISTICS
19. SOCIAL POLICY AND EMPLOYMENT
20. ENTERPRISE AND INDUSTRIAL POLICY
21. TRANS-EUROPEAN NETWORKS
22. REGIONAL POLICY AND THE CO-ORDINATION OF STRUCTURAL INSTRUMENTS
23. JUDICIARY AND FUNDAMENTAL RIGHTS
24. JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY
25. SCIENCE AND RESEARCH
26. EDUCATION AND CULTURE
27. ENVIRONMENT
28. CONSUMER AND HEALTH PROTECTION
29. CUSTOMS UNION
30. EXTERNAL RELATIONS
31. FOREIGN, SECURITY AND DEFENCE POLICY
32. FINANCIAL CONTROL
33. FINANCE AND BUDGETARY PROVISIONS
34. INSTITUTIONS
35. OTHER

MNE OPINION /November 2010/ - Readiness for opening of EU accession negotiations:

If it continues its efforts, Montenegro should, **in the medium terms, have the capacity** to comply with the requirements of the Acquis in **8 areas** :
C 16,C 20, C 25,C 26,C 29,C 30,C 31,C 33

Montenegro will have to undertake **additional efforts** to align with the acquis and to implement it effectively in the medium term in **13 areas** :C 2,C 3,C 4,C 5,C 6,C 8,C 9,C 10,C 14,C 15,C 17,C 21,C 28.

Montenegro will have to make **considerable and sustained efforts** to align with the EU Acquis and to implement it effectively in the medium term in **11 areas** : C 1,C 7,C 11,C 12,C 13,C 18,C 19,C 22,C 23,C 24,C 32.

Regarding **Environment (C 27)** further coordinated and significant effort will be needed to align with the EU Acquis and to implement it effectively. Substantial investment and strengthening of administrative capacities for the enforcement of legislation in order to achieve compliance in the most important issues in the medium term. Full compliance only in **the long term** with increased levels of investment.

T 30. Akcioni plan sedam političkih prioriteta: pregled ključnih mjera kroz 9 posebnih planova

1. AP za Skupštinu Crne Gore	31	6. AP za medije	6
Izborni zakon, obuke, uslovi za rad i prostor, izvještavanje, kontrolno saslušanje i monitoring		Unapređenje medijskih sloboda, dekriminalizacija klevete, primjena sudske prakse	
2. AP za državnu administraciju	14	7. AP za civilno društvo	12
Zakon o opštem upravnom postupku, AURUM, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Uprava za kadrove, legislativa o internoj javnoj kontroli, jačanje Državne revizorske institucije, Agencija za reviziju IPA projekata		Savjet za saradnju, učešće u radnim grupama za pripremu propisa, jačanje Kancelarije ombudsmana, Zakon o NVO, Registar NVO	
3. AP jačanje vladavine prava	19	8. AP za ljudska prava	19
Ustavni amandmani, Zakon o sudskom savjetu, Zakon o sudovima, Zakon o državnom tužilaštvu, Poslovnici, Etički kodeks, trening, izbor notara, informatička podrška		Zakon o ombudsmanu, rodna ravnopravnost, zaštita prava LGBT populacije, ljudi sa handikepom	
4. AP za borbu protiv korupcije	13	9. AP za kamp Konik I & II	12
Zakonik o krivičnom postupku, legislativa sprečavanja konflikta interesa, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o radu, Zakon o finansiranju političkih partija, analiza objedinjavanja antikorupcijskih agencija i tijela, Strategija borbe protiv korupcije i org. kriminala, AP, priprema inoviranog AP, statistika slučajeva povezanih sa koruptivnim djelima		Izrada Strategije za kamp Konik, programiranje IPA 2011 projekta za Kamp, obrazovanje, socijalna prava, zapošljavanje, stanovanje, evidencije raseljenih lica, informativna kampanja, plan izgradnje objekata stanovanja, početak konkretnih aktivnosti	
5. AP za borbu protiv organiz. kriminala	19		
ZKP, AP za sprovođenje Zakonika o krivičnom postupku, novi zakon o unutrašnim poslovima, Zakon o DNK registru, specijalni programi obuke, mapa organizovanog kriminala, jačanje Uprave policije, posebno: integrisano upravljanje granicom, granična policija, međunarodna saradnja, jedinica za posebne akcije; dalje jačanje Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, regionalna saradnja, metodologija i analitički izvještaji o slučajevima organizovanog kriminala (UP, VDT, sudovi)			145
		Ukupan broj mjera (legislativnih i implementacionih)	

Uslovna politička odluka o početku pristupnih pregovora

- Savjet EU, **9. decembra 2011. godine**, donio je uslovnu odluku da se počnu pristupni pregovori sa Crnom Gorom, uz uslov da:
- Crna Gora ostvari **dodatni progres u reformama i procesu sprovođenja zakona**, posebno u oblastima osnovnih prava i pravosudne reforme, kao i u oblasti pravde slobode i bezbjednosti;
- da o ostvarenom progresu EK pripremi **(prolječni) izvještaj** i da ga nakon toga razmotri Savjet (ministara) i donese odluku o tome da li je Crna Gora zaista spremna da počne pristupne pregovore u junu 2012. godine;
- da u međuvremenu EK bez odlaganja počne pripremu **Zajedničkog pregovaračkog okvira** država članica za buduće pristupne pregovore sa Crnom Gorom;
- da istovremeno Crna Gora pripremi svoj **pregovarački tim i pregovarački okvir**;
- da **multilateralni/eksplanatorni skrining** počne bez odlaganja već u prvoj polovini 2012. godine, prije formiranja Međuvladine konferencije (koja je planirana za jun 2012. godine);
- Crna Gora je, na prijedlog EK, prihvatila da **prvo počne pregovore u poglavljima 23** (Pravosuđe i osnovna prava) i **poglavljju 24** (Pravda, sloboda i bezbjednost).

PREGOVARAČKO POGLAVLJE	MJERILA (za otvaranje poglavlja, OM ili tranziciona mjerila - TM)	Otvoreno / Zatvoreno	Mjerila za zatvaranje (ZM)
Nauka i istraživanje (privr. zatvoreno)	Ne	18.12.'12	/
Obrazovanje i kultura (privr. zatvoreno)	Ne	15.4.'13	/
Pravosuđe i osnovna prava (Mjerilo za otvaranje – Akcioni plan sa 45 TM)	Mjerilo za otvaranje - AP 45 TM	18.12.13	45 TM
Pravda, sloboda i bezbjednost (Mjerilo za otvaranje – AP sa 38 TM, srednji rok)	Mjerilo za otvaranje - AP 38 TM	18.12.13	38 TM
Preduzetništvo i industrijska politika	Ne	18.12.13	1
Javne nabavke	Ne	18.12.13	3
Pravo privrednih društava	Ne	18.12.13	4
Zaštita intelektualne svojine	Ne	31.03.14	4
Informaciono društvo i mediji	Ne	31.03.14	2
Slobodan protok kapitala	Ne	24.6.'14	3
Spoljna, bezbjednosna i odbrambena politika	Ne	24.6.'14	1
Finansijska kontrola	Ne	24.6.'14	4
Statistika	Ne	16.12.'14.	2
Zaštita potrošača i zdravlja	Ne	16.12.'14.	3
Carinska unija	Ne	16.12.'14.	2
Finansijske i budžetske odredbe	Ne	16.12.'14.	1
Porezi	Ne	29.03.'15.	3
Vanjski odnosi	Ne	29.03.'15./ 20.06.2017.	1
Finansijski servisi	Ne	22.06.'15	5
Tran-evropske mreže	Ne	22.06.'15	3
Saobraćajna politika	Ne	21.12.'15.	3
Energetika	1	21.12.'15.	4
Bezbjednost hrane, veter. i fitos. politika	3	28.06.2016.	3
Ribarstvo	1	28.06.2016.	2
Poljoprivreda i ruralni razvoj	1	13.12.2016.	2
Socijalna politika i zapošljavanje	1	13.12.2016.	3
Slobodan protok roba	3	20.06.2017.	4
Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	1	20.06.2017.	6
Sloboda kretanja radnika	0	11.12.2017.	1
Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	1	11.12.2017.	4
Životna sredina	1	11.12.2018.	8
Ukupno: Jun 2012 – Decembar 2018		32 / 3	87 ZM & 83 TM

29.6.2018. –
10.12.2018.

Otvoreno 32
Privremeno
Zatvoreno 3

Poglavlja 23 i 24
Imaju tranziciona
mjerila koja su
ključna za
ukupnu
dinamiku
pregovora

Održane međuvladine konferencije u okviru procesa pristupnih pregovora

MVK	Datum	Pregovaračko poglavlje	Broj otvorenih/zatvorenih poglav.
1. Prva MVK – svečano otvaranje pregovora	29.06.2012.		
2. Druga MVK na ministarskom nivou	18.12.2012.	25	1/1
1.Prva konferencija sa CG na nivou zamjenika	15.04.2013.	26	2/2
3. Treća MVK na ministarskom nivou	18.12.2013.	23, 24, 5, 6, 20	7/2
2.Druga konferencija sa CG na nivou zamjenika	31.03.2014.	7, 10	9/2
4. Četvrta MVK na ministarskom nivou	24.06.2014.	4,31,32	12/2
5. Peta MVK na ministarskom nivou	16.12.2014.	18,28,29,33	16/2
3. Treća MVK na nivou zamjenika	29.03.2015.	16, 30	18/2
6. Šesta MVK na ministarskom nivou	22.06.2015.	9,21	20/2
7. Sedma MVK na ministarskom nivou	21.12.2015.	14,15	22/2
4. Četvrta MVK na nivou zamjenika	28.06.2016.	12,13	24/2
8. Osma MVK na ministarskom nivou	13.12.2016.	11, 19	26/2
9. Deveta MVK na ministarskom nivou	20.06.2017.	Otv. 1, 22/Zat. 30	28/3
10. Deseta MVK na ministarskom nivou	11.12.2017.	2/0	30/3
11. MVK	20.06.2018.	1/0	31/3
12. MVK	10.12.2018.	1/0	32/2

POGLAVLJE	CRNA GORA , PREGOVORI O PRISTUPANJU EVROPSKOJ UNIJI - AGENDA 2025																				83+	83+																																		
	PREGOVARAČKA POGLAVLJA I HRONOLOGIJI OTVARANJA	29.6 '12		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025		OM+ TM	ZM																									
		DK	CY	IE	LT	GR	IT	LV	LU	NL	SK	MT	EE	BG	AT	RO	FI	HR	DE	PT	SI	FR	CZ	SE	ES	BE	HU	PL	DK																											
23	Pravosuđe i osnovna prava	26.III			18.XII	PREGOVORI U OBLASTI VLADAVINE PRAVA - KLAUZULA O BALANSU																																									45									
24	Pravda, sloboda i bezbjednost	28.III			18.XII																																												38							
25	Nauka i istraživanje	26.VII	18.XII																																																					
26	Obrazovanje i kultura	26.VII		15.IV																																																				
5	Javne nabavke				18.XII																																																	3		
6	Pravo privrednih društava				18.XII																																																		4	
20	Preduzetnička i industrijska politika				18.XII																																																		1	
7	Pravo intelektualne svojine					31.III																																																	4	
10	Informaciono društvo i mediji					31.III																																																	2	
4	Slobodno kretanje kapitala					24.VI																																																	3	
31	Spoljna, bezbjednosna i odbrambena politika			27.VI		24.VI																																																	1	
32	Finansijska kontrola					24.VI																																																	4	
18	Statistika						16.XII																																															2		
28	Zaštita potrošača i zdravlja						16.XII																																																3	
29	Carinska unija						16.XII																																																2	
33	Finansijske i budžetske odredbe						16.XII																																																1	
16	Oporezivanje							29.III																																														3		
30	Vanjski odnosi							29.III		20.VI																																												1		
9	Finansijske usluge							22.VI																																															5	
21	Trans-evropske mreže							22.VI																																															3	
14	Saobraćajna politika								14.XII																																													4		
15	Energetika								14.XII																																													1	3	
12	Bezbjednost hrane, veter. i fitosanit. politika									28.VI																																												3	3	
13	Ribarstvo									28.VI																																												1	2	
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj										13.XII																																											1	2	
19	Socijalna politika i zapošljavanje										13.XII																																											1	3	
1	Slobodno kretanje roba										20.VI																																											3	4	
22	Regionalna politika i koord. strukt. instrum.										20.VI																																											1	6	
2	Slobodno kretanje radnika										11.XII																																											1		
3	Pravo osnivanja pred. i sloboda pruž. usluga										11.XII																																											1	4	
17	Ekonomska i monetarna politika											25.VI																																										1	5	
27	Životna sredina i klimatske promjene												10.XII																																									1	8	
8	Politika konkurencije															8																																							5	
34	Institucije																																			C34																				
35	Ostalo																																			C35																				
		0/0	1/1	2/2	5/0	5/0	4/0	4/0	2/0	2/0	2/0	2/1	2/0	1/0	1/0		1																		2																					
		0/0	1/1	2/2	7/2	12/2	16/2	20/2	22/2	24/2	26/2	28/3	30/3	31/3	32/3				33/9	33/15	33/22	33/29														19	87																			
																																					u 11	u 28																		

CHAPTERS	MONTENEGRO, 6 years and 6 months of the accession talks																											83+																																												
	29.6 '12		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025		OB+ IBs	CBs																																										
	DK	CY	IE	LT	GR	IT	LV	LU	NL	SK	MT	EE	BG	AT	RO	FI	HR	DE	PT	SI	FR	CZ	FR	CZ	SE	ES	PL	DK																																												
23	26.III			18.XII	PREGOVORI																						C 23																						45																							
24	28.III			18.XII	NEGOTIATIONS																						C 24																							38																						
25	26.VII	18.XII	[Redacted]																																																																					
26	26.VII		15.IV	[Redacted]																																																																				
5				18.XII	[Redacted]																																														3																					
6				18.XII	[Redacted]																																															4																				
20				18.XII	[Redacted]																																															1																				
7					31.III	[Redacted]																																															4																			
10					31.III	[Redacted]																																															2																			
4					24.VI	[Redacted]																																															3																			
31			27.VI		24.VI	[Redacted]																																															1																			
32					24.VI	[Redacted]																																															4																			
18						16.XII	[Redacted]																																														2																			
28						16.XII	[Redacted]																																															3																		
29						16.XII	[Redacted]																																															2																		
33						16.XII	[Redacted]																																															1																		
16							29.III	[Redacted]																																													3																			
30							29.III	[Redacted]																						20.VI	[Redacted]																																									1
9								22.VI	[Redacted]																																													5																		
21								22.VI	[Redacted]																																													3																		
14									14.XII	[Redacted]																																												4																		
15									14.XII	[Redacted]																																												1																		
12										28.VI	[Redacted]																																										3																			
13										28.VI	[Redacted]																																											1																		
11											13.XII	[Redacted]																																									1																			
19											13.XII	[Redacted]																																									1																			
1												20.VI	[Redacted]																																								3																			
22												20.VI	[Redacted]																																								1																			
2													11.XII	[Redacted]																																							1																			
3													11.XII	[Redacted]																																							1																			
17														25.VI	[Redacted]																																						1																			
27															27	[Redacted]																																					1																			
8																																			1																																					
																																			5																																					
34	Screening process																																		C 34																																					
35																																			C 35																																					
	0/0	1/1	2/2	5/0	5/0	4/0	4/0	2/0	2/0	2/0	2/1	2/0	1/0	1/1	1																			6		19	87																																			
	0/0	1/1	2/2	7/2	12/2	16/2	20/2	22/2	24/2	26/2	28/3	30/3	31/3	32/3	33/	33/	33/	33/	33/	33/	33/	33/	33/	35/35										u 11	u 27																																					

CROATIA - 5 years, 9 months

	3.X'05	2006		2007		2008		2009		2010		30.VI11	69 mj. preg.	OB	CB
	UK	AT	FI	DE	PT	SL	FR	CZ	SV	ES	BE	HU	po poglavlju:		
25	20.X	12.VI											1	3	4
26			11.XII										1		1
20			21.XII	PREGOVORI			25.VI						19		6
17			21.XII	NEGOTIATIONS			19.XI						24	2	3
29			21.XII						2.X				32	2	3
7				29.III			19.XI						18		4
10				26.VI			19.XI						18		2
6				26.VI					2.X				24	4	4
18				26.VI					2.X				24		5
9				26.VI					27.XI				25		3
3				26.VI					21.XII				26	1	3
32				26.VI							27.VII		37	4	3
30					12.X		30.X						10		3
21					19.XII				2.X				19		4
28					12.X				27.XI				23		4
33					19.XII							30.VI	42		3
15						21.IV			27.XI				19		1
14						21.IV					5.XI		28		2
2						17.VI			2.X				13	1	2
19						17.VI			21.XII				15		1
1							25.VI			19.IV			21		1
5							19.XI			30.VI			18	1	7
16									2.X	30.VI			8	3	10
12									2.X		27.VII		10	1	6
4									2.X		5.XI		13		
24									2.X		22.XII		14		
11									2.X			19.IV	18	1	4
22									2.X			19.IV	18		4
27										19.II	22.XII		10		3
13										19.II		6.VI	16		1
31										30.VI	22.XII		6		1
8										30.VI		30.VI	12		5
23			18.X							30.VI		30.VI	12		1
34											5.XI		1		
35												30.VI	1		
in	0/0	1*1	4*1	7*0	4*0	4*0	2*5	0*0	6*10	5*3	1*8	1*7	596	23	104
total	0/0	1*1	5*2	12*2	16*2	20*2	22*7	22*7	28/17	33*20	34*28	35*35	596/35= 17mj	u11	u31

**STRUKTURA
ZA PREGOVORE
CRNE GORE SA EU
MAJ 2018**

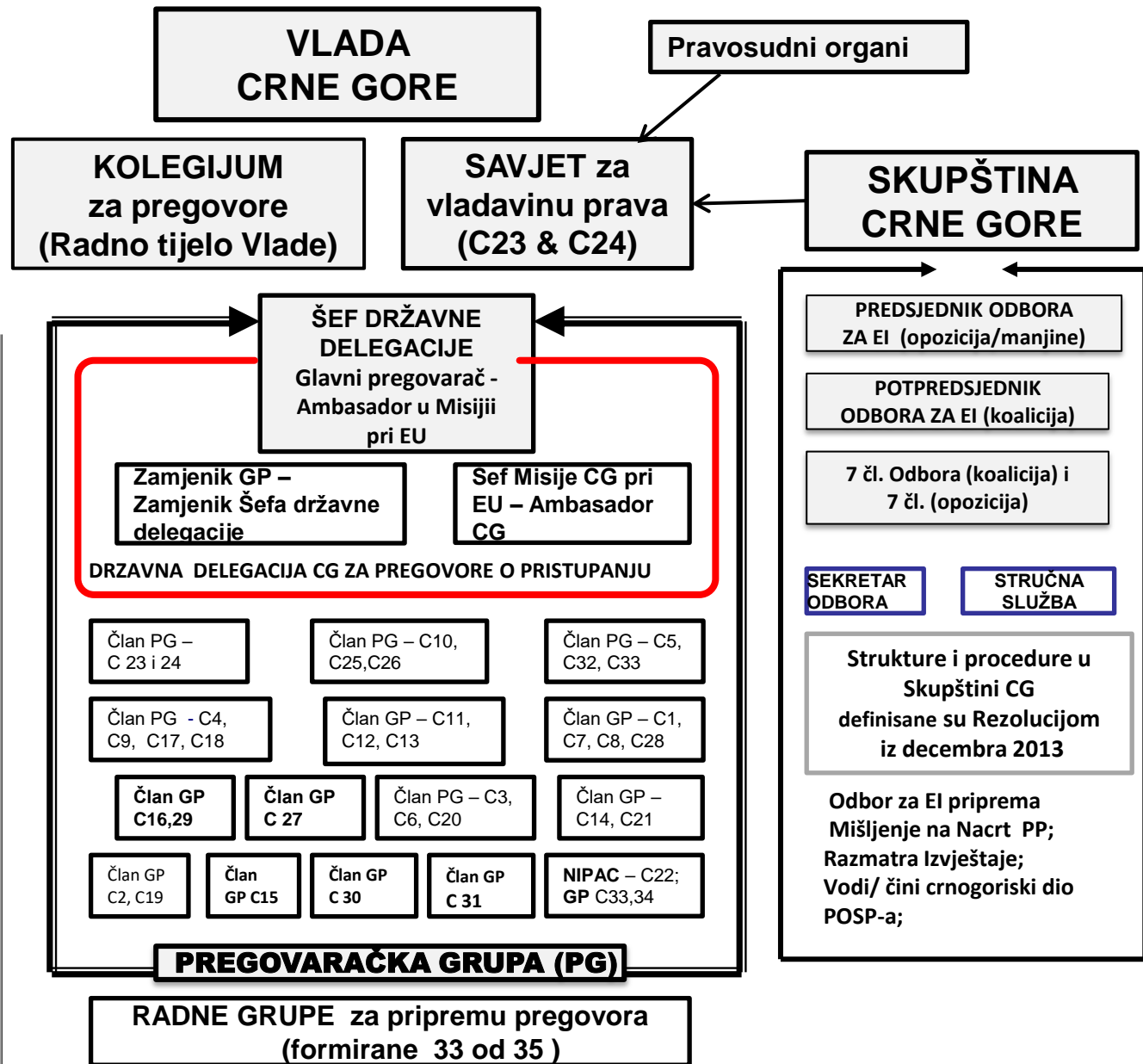
PODRŠKA
Državnoj delegaciji i
Pregovaračkoj grupi

**KANCELARIJA
ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KABINET PREDsjedNIKA
VLADE**

1. Sektor za pristupanje i pravnu
tekovinu EU (pregovori, SSP,
usklađivanje propisa, priprema CG
verzije pravne tekovine EU i
koordinacija prevođenja),
2. **NIPAK kancelarija**
(horizontalna i strateška pitanja,
programiranje, monitoring,
ocjenjivanje, koordinacija podrške)

MISIJA CG PRI EU

**GENERALNI SEKRETRIJAT VLADE
CG** (Koordinacija i praćenje
usklađenosti strateških dokumenta za
utvrđivanje javnih politika, IT podrška
za koordinaciju procesa EI i
Komunikacija o EU)

- u RG ulaze i predstavnici NVO, Biznis asocijacija i univerziteta; u RG mogu savjetodavno biti uključeni vanjski stručnjaci za pojedine oblasti

- Kolegijum za pregovore čine –Predsjednik Vlade (PV), PPV (svi potpredsjednici) Ministar VP i Glavni pregovarač (GP);
CG ima dva zamjenika: Zamjenika za pregovaračke pogovore pravne tekovine EU i Zamjenika –NIPAK

Otvaranje pristupnih pregovora sa EU: jubilarna markica i logo pristupnih pregovora

Otvaranje pristupnih
pregovora
29. jun 2012

Logo pristupnih pregovora
9. maj 2012. godine

me4 eu
eu4 me
ja za evropu evropa za mene